Влада – Радам!

ГОЛОС УКРАЇНИ

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 246 (1246) ♦ Вівторок, 26 грудня 1995 року ♦ Ціна договірна

Чи кандидати не ті, чи виборці несвідомі?

24 грудня у 9 округах відбулося повторне голосування з виборів народних депутатів України.

Як повідомила Центральна виборча комісія, вибори визнані дійсними в 5 округах, де і визначилися переможці.

За попередніми даними лави народних обранців поповнили:

по Голосіївському виборчому округу №4, місто Київ (явка: 56,9 %) — генеральний директор інвестиційної компанії «Геопромресурси», член Народного Руху України Ярослав Федорин;

по Печерському виборчому округу №11, місто Київ (явка 54,5 %) — глава Печерської районної держадміністрації, позапартійний Анатолій Коваленко;

по Сакському виборчому округу №33, Автономна Республіка Крим (явка 56,8%) — голова колективного сільськогосподарського підприємства імені Леніна, член КПУ Анатолій Дроботов;

по Роздольненському виборчому округу №41, Автономна Республіка Крим (явка 74,9%) — голова правління акціонерного товариства закритого типу «Інтергаз», член КПУ Ігор Шаров;

по Ірпінському виборчому округу №211, Київська область (явка 56%) — голова правління «Брокбізнесбанку», позапартійний Сергій Буряк.

В Індустріальному виборчому окрузі №7 міста Києва, Нахімовському №46 міста Севастополя, Зарічнянському №343 та Ковпаківському №344 міста Сум вибори визнані такими, що не відбулися. У черговий раз виборці тут знехтували своїм конституційним правом. А може, кандидатами?

Інтенсивно і професіонально

Заключне слово Олександра Мороза на четвертій сесії Верховної Ради України

Шановні народні депутати! Шановні громадяни України!

Четверта сесія Верховної Ради України завершує свою роботу на порозі нового, 1996 року. Очевидно, є рація підбити її підсумки і водночас визначити орієнтири на майбутню сесію.

(Закінчення на 2-й стор.).

Гей, цоб, цабе, рябий, тпру! До аграрної реформи...

Приватизація землі: «за» і «проти»

Мабуть, ніде не наламано стільки дров у реформуванні економіки, як у питаннях, пов'язаних із приватизацією землі. Потихеньку, десь у тісних коридорах у власність «крутих» і «ділових» переходять ресторани, кафе, магазини, майстерні, ательє, заводи, фабрики. Тепер ось посилено вхопилися за приватизацію переробних підприємств, відштовхуючи вбік селян. Приватний дух все глибше проникає у фінанси, медицину, освіту. Вже майже половина громадян України отримали свої приватизаційні сертифікати. Коловорот цього процесу, що протягом 1992 — 1994 років втягнув у себе лише 11,6 тисячі об'єктів, всього за десять місяців 1995-го «крутнув» до приватної власності 10,3 тисячі підприємств, а малось роздержавити їх понад тридцять тисяч. Ось тільки із приватизацією землі сталася спотичка. Так само, як і з реформами в аграрному секторі загалом. А проблем там — безліч. Про деякі з них тиме мова на всеукраїнській нараді з питань АПК, що відбудеться цими днями.

Матеріали з аграрних проблем читайте на стор. 9, 10, 11.

ОЛЕКСАНДР КВАСНЕВСЬКИЙ ПРИНІС ПРИСЯГУ

Новий Президент Польщі Олександр Кваснєвський приніс офіційну присягу на вірність інтересам своєї країни перед Національними зборами Польщі, як тут називають спільне засідання сейму і сенату. Віднині розпочався відлік п'ятирічного терміну його повноважень на найвищому державному посту.

«Зовнішня безпека — це насамперед присутність, участь і членство Польщі в Північноатлантичному альянсі, — заявив Олександр Кваснєвський, виступаючи із зверненням до народу з трибуни польського парламенту. — Я впевнений, що прагнення Польщі опинитися в складі НАТО в недалекій перспективі здійсниться». І це, за словами президента, «не лише питання гарантій безпеки виключно для Польщі, а також питання нової, неподільної Європи, в якій ми шукаємо співробітництва одне з одним і ведемо діалог, а не відновлюємо старі розколи».

На шахтах запахло паленим. І серйозно

Триває пожежа на шахті ім. Засядька виробничого об'єднання «Донецьквугілля». Вогонь уже поширився на 3 виробки.

Як повідомляє кореспондент агентства «Інтерфакс-Україна», внаслідок пожежі виведено з ладу потужний вугільний пласт М3, який давав понад 50 % обсягу вугілля шахти. У крилі шахти, в якому вирує пожежа, видобували три тисячі тонн вугілля на добу. Всього за добу шахта видавала на-гора 5 тисяч тонн.

Для з'ясування причин пожежі до Донецька виїхав голова Державного комітету з охорони праці Станіслав Ткачук.

Пожежа спалахнула на шахті в суботу. В цей час під землею перебували 697 чоловік. Всіх їх вдалося того самого дня підняти на поверхню.

Водночас 51 гірник шахти «Єнакіївська» Донецького виробничого об'єднання «Орджонікідзевугілля» відмовився в неділю підніматися на поверхню, протестуючи проти затримки виплати зарплати.

Як повідомляє кореспондент агентства «Інтерфакс-Україна», гірники, як і раніше, перебувають у шахті. Вони не мають наміру підніматися нагору, поки не буде виконано їхні вимоги — погашено заборгованість із зарплати.

Крім того, у Донецькій області продовжують страйкувати гірники шахти «Новогродівська». Страйк на цій шахті триває з 2 грудня.

ІНТЕНСИВНО І ПРОФЕСІОНАЛЬНО

(Початок на 1-й стор.).

Можемо констатувати, що хоч за тривалістю цей сесійний період був досить коротким, за інтенсивністю законодавчої роботи він не поступався попереднім сесіям. А за кількістю і складністю розглянутих законопроектів, що стосуються визначальних проблем державного життя і економіки країни, четверта сесія була надзвичайно вагома. І це робить честь усім парламентаріям і в цілому Верховній Раді. Безумовно, зріс професіоналізм переважної більшості депутатів. Поліпшилась організація законодавчого процесу в комісіях Верховної Ради, активізувалася їх взаємодія з урядом.

Дозвольте коротко проаналізувати кількісні показники і пріоритетні напрями роботи четвертої сесії Верховної Ради.

За цей період відбулося 58 пленарних засідань, на яких розглянуто понад 220 питань. Остаточно прийнято 64 закони. Крім того, 17 законопроектів прийнято у першому читанні.

До найважливіших подій у житті нашої держави належить те, що Україну прийнято до Ради Європи як рівноправного члена Європейського співтовариства. Це визнання внутрішньої і зовнішньої політики нашої держави, її демократичного курсу, спрямованого на розвиток добросусідських відносин з усіма країнами як на Сході, так і на Заході.

У період четвертої сесії Верховна Рада продовжувала шукати шляхи тіснішої співпраці з виконавчою владою, адже лише спільними зусиллями законодавчої і виконавчої влад можливо прискорити законодавчий процес, раціональніше розв'язувати проблеми економічного і соціального розвитку.

До позитивних наслідків можна віднести й те, що відпрацьовано положення про чіткий механізм проведення днів уряду у Верховній Раді. За цей час їх відбулося три. І надалі їх проводитимемо щомісячно.

Започатковано проведення спільних засідань Президії Верховної Ради та Кабінету міністрів. Така практика дає можливість оперативно обговорювати й вирішувати питання організації законотворчої роботи, домовлятися щодо особливо спірних законопроектів.

Аналізуючи хід виконання плану законотворчої роботи на друге півріччя цього року, слід наголосити, що основну увагу Верховна Рада приділяла питанням соціально-економічного розвитку. На пленарних засіданнях розглянуто 56 законодавчих актів цього економічного блоку. Прийнято із числа цих документів і Програму діяльності Кабінету міністрів, яку Верховна Рада, докладно обговоривши, схвалила. Хоча висловила при тому ряд серйозних зауважень, які Кабінет міністрів згодом доопрацьовував.

Прийнято такі важливі економічні закони, як про операції з давальницькою сировиною у зовнішньоекономічних відносинах, про акцизний збір на алкогольні напої та тютюнові вироби, про особливості приватизації майна в агропромисловому комплексі, про деякі питання оподаткування підакцизних товарів, про промислово-фінансові групи в Україні, про державне регулювання виробництва і торгівлі спиртом етиловим, коньячними і плодовими алкогольними напоями та тютюновими виробами і ряд інших, спрямовані на стабілізацію ситуації в економіці.

Дуже важливо, що нам вдалося прийняти в першому читанні основні положення податкової політики і податкової реформи в Україні. І взагалі доходимо висновку про необхідність такої комплексної цільової роботи над законодавчими актами, які стосуються галузей права. Зокрема, до такої галузі слід віднести податкове законодавство і, мабуть, буде правильно, якщо ми порушимо це питання і перед Кабінетом міністрів. До речі, попередньо вже погоджено про те, щоб єдиним суб'єктом або джерелом законодавчої ініціативи з приводу податкового законодавства виступала Комісія Верховної Ради з питань фінансів і банківської діяльності. Тоді не виникатимуть розбіжності в нормах законів і не буде різного трактування або фрагментарного підходу до цього процесу.

Я розумію, що не всі ці постанови і документи, прийняті на сесії, ефективно працюють. Але важливо те, що правове поле відкрите для подальшої роботи, передусім над бюджетом. Певен, що і уряд, і комісії Верховної Ради працюватимуть відповідно, щоб забезпечити реалізацію нормативних актів, прийняті Верховною Радою. Я маю на увазі Постанову про величину вартості межі малозабезпеченості, документи про зміни і доповнення до законів про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту, про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку, про пенсійне забезпечення військовослужбовців. Також у першому читанні прийнято зміни й доповнення до Закону України про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Хочу підкреслити, що це надзвичайно складний, один з найскладніших законів, над яким працювала Верховна Рада на четвертій сесії. І щоб ні в кого не склалося враження — а дехто хоче поспекулювати довкола цього, що ми хочемо якось обійти увагою тих людей, котрі потребують захисту з боку держави. Йдеться про впорядкування цього закону і про надання конкретної допомоги тим громадянам, які її справді потребують. В цьому полягає суть роботи, і, я думаю, що вона збігається і з позиціями громадських організацій, які працюють над проблемами, пов'язаними із наслідками Чорнобильської катастрофи.

Надаючи винятково важливого значення зовнішньоекономічним відносинам, Верховна Рада лише за четверту сесію ратифікувала понад 30 міжнародних договорів, угод і конвенцій. Причому значний блок розглянутих питань стосується проблем удосконалення кримінального, цивільного та адміністративного законодавства.

Особливу увагу приділяли законопроектам, спрямованим на боротьбу з організованою злочинністю і корупцією. Серед прийнятих — Закон «Про боротьбу з корупцією», а також ряд законів про внесення змін і доповнень до Кримінального, Кримінально-процесуального кодексів, закону про службу безпеки в Україні тощо.

Я ще раз підкреслю, що всі ці законодавчі акти, особливо ті, що стосуються ратифікації, розглянуті прискіпливо, не формально. Вбачається за доцільний підхід, запропонований тут і підтриманий Верховною Радою про необхідність залучення комісій Верховної Ради до опрацювання відповідних ратифікаційних документів, що перебувають на стадії підготовки міжурядових договорів між урядом нашої держави та інших держав.

Думаю, що цей підхід реалізовуватимемо на п'ятій сесії. Адже у Верховній Раді є понад 30 таких документів, які потрібно буде розглянути в сесійному залі.

Прийнято 8 законів про приєднання України до Європейської конвенції з питань кримінального судочинства та взаємну допомогу в кримінальних справах, що має надзвичайне значення в боротьбі із злочинністю.

Удосконалюючи форми і методи, прагнучи підвищити ефективність діяльності Верховної Ради, частіше стали проводити спільні засідання постійних комісій та виїзні засідання комісій в областях. Це позитивна риса для нашої Верховної Ради, для її структур. Я хотів би, щоб вона набула свого розвитку під час роботи п'ятої сесії.

Посилюються також і контрольні функції з боку Верховної Ради. За час роботи депутатів нинішнього скликання на контроль взято понад 300 постанов Верховної Ради та її Президії, що містять 430 доручень постійним комісіям, Кабінетові міністрів, міністерствам і відомствам України щодо підготовки і внесення на розгляд Верховної Ради проектів законодавчих актів, інших документів, спрямованих на розв'язання окремих питань.

За цей період виконано 344 доручення, 88 з них — у процесі реалізації. Виконано також 52 доручення, дані Верховній Раді України минулого скликання.

Підвищилася роль Президії Верховної Ради в організації законотворчої роботи, чисельність якої істотно зросла за рахунок введення до її складу керівників фракцій і груп. Це позитивно вплинуло на роботу Президії, поліпшено і прискорено орієнтування народних депутатів щодо законопроектів, які вносяться на розгляд Верховної Ради.

Це дало можливість дещо скоротити час на дискусії на пленарних засіданнях, бо Президія ширше і конкретніше розглядала те чи інше питання, і, я думаю, це дає відповідний ефект.

Стало доброю традицією проведення щотижневих засідань погоджувальної Ради депутатських груп і фракцій. Я вважаю, це важливий чинник стабілізації роботи Верховної Ради, і треба користуватися цим не лише в загальній процедурі, а під час розгляду тих чи інших окремих питань, що їх вносять до сесійного залу.

Звичайно, організація роботи Верховної Ради ще далека від ідеалу. Я був би нещирий, якби говорив щось протилежне. Ще недостатня результативність, ще багато часу витрачається на політичні дискусії, яких можна було б іноді уникнути. А іноді не треба їх уникати. Адже якщо вони поставатимуть не тут, то будуть в іншому місці.

Страждає в нас рівень дисципліни. Деякі народні депутати дозволяють собі рідко відвідувати не лише засідання комісії, а й навіть пленарні засідання.

Ще трапляються прикрі випадки порушення депутатської етики. Були і такі факти. Що ж, і цим теж характерна четверта сесія.

Ми, власне, працюємо у реальному правовому й моральному полі, і тому тут нічого дивного немає. Ми такі, які є, яких нас обрали. Отже, якщо хтось має претензію за сутички, які тут відбувалися, то майте ті претензії до свого депутата.

От ви дивитеся, як депутат поводиться у тій чи іншій ситуації. Як він виявив себе? Це є і лице виборців. Кому довірили? Як ваш обранець здійснює свої повноваження?

Над усуненням усіх цих недоліків нам слід серйозно попрацювати. Я запропонував би все-таки Комісії з питань Регламенту і депутатської етики внести на розгляд Верховної Ради поправки до Регламенту. Адже необхідно посилити права Верховної Ради, бути більш вимогливими до депутатів. Давайте внесемо відповідні зміни до закону. А я тут стою на такій позиції: порушувати питання про позбавлення депутатських повноважень тих, хто не хоче працювати у Верховній Раді. А такі приклади, на жаль, теж є.

Вам роздано орієнтовний перелік питань для розгляду на п'ятій сесії Верховної Ради України, який складено за пропозиціями постійних комісій, Кабінету Міністрів та інших суб'єктів законодавчої ініціативи. Пропоновано до розгляду в першочерговому порядку 237 питань, це з тих 370, які пропоновано комісіями і Кабінетом міністрів.

Переважна більшість з них, як і на попередніх сесіях, — це питання економічної та соціальної політики державного будівництва і оборони, законності і правопорядку, судово-правової реформи.

Хочу також привернути вашу увагу до важливого напряму роботи Верховної Ради під час п'ятої сесії — це адаптація нашого законодавства до вимог міжнародних конвенцій та договорів у зв'язку із входженням України до Ради Європи. Треба буде на це, безперечно, зважити. Особливо велике навантаження у зв'язку з цим ляже на комісії, які працюють у полі конституційного права. Я маю на увазі Комісії з питань правової політики і судово-правової реформи, з питань законності і правопорядку, у закордонних справах і зв'язках з СНД та інші.

Хотів би наголосити, що сьогодні у комісіях опрацьовують близько 150 законопроектів, значна частина з яких практично готова до розгляду в першому чи другому читанні.

На превеликий жаль, через затримку подання урядом програми соціально-економічного розвитку та Державного бюджету України на 1996 рік Верховна Рада не мала можливості прийняти ці документи в поточному році.

Велике значення має реальність макропоказників, що закладається в основі розробки Державного бюджету.

Учора ми дуже докладно обговорили це питання і, здається, прийняли правильне, виважене рішення, давши можливість урядові і комісіям додатково опрацювати ці документи і внести їх на розгляд Верховної Ради в січні наступного року.

Не можна допустити того, що сталося 1995 року. Тоді прогнозовані макроекономічні показники, передбачені державною програмою економічно-соціального розвитку і закладені в основу розроблення Державного бюджету, істотно відрізнялися від фактичних. Тому я закликаю всіх до конструктивної роботи над проектом Державного бюджету і проектом закону про державний бюджет. За дорученням Верховної Ради уряд разом з відповідними комісіями найближчим часом внесе зміни і доповнення до цих документів.

Тому вже з перших днів нового року народним депутатам, постійним комісіям, Секретаріатові Верховної Ради слід тісно співпрацювати з урядовими структурами над доопрацюванням програми соціально-економічного розвитку і Державного бюджету України на 1996 рік, а також інших законопроектів, які опрацьовуються в комісіях. З тим щоб до відкриття пленарних засідань всі ці документи були ретельно опрацьовані й готові до розгляду.

Необхідно відзначити, що значну увагу надавали пожвавленню конституційного процесу, який, на жаль, невиправдано затягнувся. Депутати багато зусиль докладають, щоб його прискорити. Є розбіжності в поглядах на проект Конституції (це закономірно), але однозначно те, що Конституцію слід писати не під посадові особи, як сталося в розглянутому місяць тому проекті, а для майбутньої правової демократичної держави — України.

Це означає, що слід узаконити повноцінну законодавчу, виконавчу і судову владу, надійні засади регіонального та місцевого самоврядування. Бо за вивіреним світовим досвідом лише вони — гарант справжньої демократії.

Сподіваюся, що наступний рік, нарешті, стане переломним у нашому житті, що нам вдасться зупинити економічну кризу, відновити виробництво, на основі якого тільки й можна досягти позитивних зрушень, дати можливість людям працювати, заробляти на життя.

І на закінчення, користуючись нагодою, від імені Верховної Ради України хочу привітати народ України із наступаючим Новим 1996 роком і Різдвяними святами. Побажати всім доброго здоров'я, щастя і благополуччя.

РОЗМОВА З КИЇВСЬКОЮ ІНТЕЛІГЕНЦІЄЮ

Ми маємо стояти на платформі конструктивної консолідації з Президентом, владними структурами в боротьбі за створення правової, демократичної, цивілізованої Української держави, і досягати цього своєю невпинною щоденною працею. Така основна думка учасників зустрічі представників київської інтелігенції з Президентом України Леонідом Кучмою.

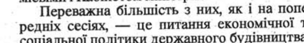
Розмова, що відбулася 22 грудня, була справді конструктивною, діловою, дружньою. Бо всіх її учасників по-справжньому хвилює доля нашої держави, її сьогодення і майбуття, доля народу, інтелігенції.

ЗУСТРІЧ ЄВГЕНА МАРЧУКА З ШАХТАРЯМИ

22 грудня Прем'єр-міністр України Євген Марчук зустрівся з представниками шахтарських колективів та громадських організацій інвалідів-шахтарів. Були обговорені проблеми становища у вугільній промисловості України та шляхи виходу з кризового стану цієї галузі. Чільне місце під час зустрічі було відведено обговоренню питань своєчасної виплати заробітної плати вугільникам та регресу інвалідам-шахтарям. Прем'єр-міністр дав відповідні вказівки Мінфіну, Мінекономіки, ряду інших міністерств терміново, до кінця року, вишукати можливість відшкодувати певну частину заборгованості по виплаті зарплати та грошової допомоги інвалідам-шахтарям і пенсіонерам. Увагу присутніх на зустрічі було привернуто до того, що уряд тримає у полі зору всі аспекти становища у вугледобувній галузі. Як підкреслив Євген Марчук, вирішуючи такі невідкладні питання, як сьогодні, ми повинні докласти всіх зусиль у найближчому майбутньому, щоб провести комплексну реформу всієї економіки України, в тому числі й вугільної промисловості. А цьому має сприяти тісна співпраця уряду і Верховної Ради, виконання Програми дій уряду. Заплановано вже найближчим часом спільно працювати над уточненням ряду позицій у бюджеті на наступний рік, розгляд на засіданні Кабінету Міністрів проблем вугільників.

ПОМИЛКА ВИЙШЛА

Минулого тижня сталося відключення від мережі 3-го енергоблока Південно-Української АЕС.

Як повідомили агентству «Інтерфакс-Україна» в прес-центрі Держкоматома України, спрацювала штатна система захисту в зв'язку з появою помилкової інформації на датчику рівня води парагенератора. Того самого дня енергоблок підключено до мережі.

Від прес-служби Верховної Ради України

Прес-служба Верховної Ради повідомляє про початок акредитації представників засобів масової інформації на п'яту сесію Верховної Ради України.

У зв'язку зі значним збільшенням видань, інформагентств та телерадіоканалів, які виявляють бажання акредитувати свої журналістів у Верховній Раді, визначено квоту представництва — не більш як три особи від засобу масової інформації.

Листи-клопотання подавати за адресою: Садова, 3 до 5 січня (включно) наступного року. Картки акредитації видають з 8 до 15 січня (включно).

Парламентська хроніка

Краще перестрахуватись, аніж допустити нового пограбування

ОБПІКШИСЬ на молоці, дмухають на воду. Ця народна мудрість мимоволі спала на думку під час обговорення в третьому читанні проекту закону «Про довірчі товариства». І нічого дивного немає в тому, що народні депутати прискіпливо та обачливо підійшли до обговорення та прийняття цього документа. Адже довірчі товариства, які більшість знає під назвою «трастів», устигли завдяки недосконалому декрету Кабінету міністрів пограбувати мільйони громадян України.

Очевидно, тому, чи не вперше за історію роботи ВР України, вона після тривалої і гострої дискусії проголосувала за прийняття законопроекту у першому — третьому читанні і передала його на доопрацювання.

Денне і вечірнє засідання 22 грудня

З цього питання прийнято також відповідну постанову, якою обмежені права ряду комерційних структур щодо залучення до роботи грошових коштів громадян.

Схвалено також проект постанови Верховної Ради України про порядок фінансування видатків із Державного бюджету України 1996 р. до прийняття закону «Про державний бюджет».

На пропозицію Олександра Мороза вечірнє засідання парламентарії розпочали з того, що прийняли рішення переказати частину своєї зарплати школам-інтернатам та дитячим будинкам для того, щоб хоча трохи скрасити новорічні і різдвяні свята дітям-сиротам та дітям-інвалідам.

Тривалою була дискусія щодо внесення поправок до Закону про заставу. Врешті-решт, прийнято рішення, що предметом застави не можуть бути майно та майнові права державних підприємств або частки, паї, акції, що належать державі в майні господарських товариств спільних підприємств.

Дано відповідні доручення комісіям привести відповідні закони до спільного знаменника. Прийнято також ряд інших законопроектів.

Голова Верховної Ради Олександр Мороз підбив підсумки роботи четвертої сесії ВР, окреслив завдання, які належить вирішити під час наступної п'ятої сесії ВР України, привітав народних депутатів із святами, побажав їм плідної роботи у наступному році.

Василь ТУГЛУК.

ОЛІМПІЙСЬКИЙ ПРИЙОМ У МАРІЇНСЬКОМУ

Минулої суботи в Маріїнському палаці Президент України Леонід Кучма приймав спортсменів-олімпійців та їхніх тренерів, які влітку наступного року в Атланті (США) візьмуть участь в Олімпійських іграх.

— Спорт давно став політикою, а досягнення спортсменів значною мірою характеризують рівень соціально-економічного розвитку країни, — сказав Л.Кучма.

Президент тепло привітав присутніх, серед яких були переможці та призери чемпіонатів світу і Європи. Двом з них — абсолютній чемпіонці світу зі спортивної гімнастики Лілії Подкопаєвій та абсолютній чемпіонці світу з художньої гімнастики Катерині Серебрянській було вручено Почесні відзнаки Президента України.

— Я сприймаю цю нагороду як аванс, — сказала Катерина Серебрянська, — тому що головні змагання у моєму житті — це наступна Олімпіада, і я постараюся зробити так, щоб в Атланті піднявся прапор моєї Батьківщини.

До присутніх звернувся президент НОК України, дворазовий олімпійський чемпіон Валерій Борзов. А багаторазовий рекордсмен і чемпіон світу, олімпійський чемпіон із стрибків з жердиною, наша національна гордість Сергій Бубка закликав законодавців повернутися нарешті обличчям до проблем спорту і послабити лещата всіляких податків, до яких потрапляють люди, котрі вкладають кошти в розвиток спорту. «Я не здивуюся, — сказав він, — якщо одного дня побачу в манежі, де тренуюся, замість сектора для стрибків — склад або автостоянку»...

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

На знімку: Л.Кучма і С.Бубка під час зустрічі.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Різдвяне послання вірним римсько-католицької, реформатської та лютеранської церков в Україні

Щиро вітаю співвітчизників — вірних римсько-католицької, реформатської та лютеранської церков, які за традицією відзначають Різдво Христове 25 грудня.

Світле свято Різдва Христового — символ загальнолюдських щедрот, Любові, Віри і Надії, які є одвічними супутниками людини, і спонукають нас до єднання, надихають до співпраці задля Добра.

Відзначаючи Різдво Христове, ми маємо знову і знову замислюватися над його величними духовними мотивами і життєдайною сутністю, які, грунтуючись на вірі й надії, повинні наповнювати наші серця любов'ю до Вітчизни, наших ближніх.

Україна — багатонаціональна і багатоконфесійна держава, яка усвідомлює роль і значення церков в загальноукраїнському прогресивному поступі. Нині робиться все можливе для створення найсприятливіших умов здійснення релігійними інституціями їх благородної місії: формування в суспільстві високих християнських ідеалів, відродження духовності, утвердження в Українському домі миру, злагоди й братерства.

Різдво Христове — чудова нагода, аби очиститися, піднестися і згуртуватися заради єдиної величної мети — побудови процвітаючої України.

Хай буде щасливим і плідним цей благословенний шлях!

Президент України
Л. КУЧМА.

Голові Верховної Ради України О. Морозу, Президентові України Л. Кучмі

ЗВЕРНЕННЯ

Соціалістичної фракції, фракції «Комуністи України за соціальну справедливість та народовладдя», фракції «Селянської партії України» у Верховній Раді України з приводу аграрної політики держави

Аграрна політика держави за роки незалежності була спрямована на знищення агропромислового комплексу України.

В результаті безвідповідальних, а часом і злочинних дій у сільському господарстві, які чомусь називались «аграрною реформою» (хоча всім відомо, що реформи — це зміни на краще), різко зменшилося виробництво і споживання харчових продуктів, впала і надалі зменшується продуктивність праці, розвалюються технічна база та технології, скоротився розвиток соціальної сфери, в 3—4 рази зменшилась оплата праці (а в більшості господарств її не виплачують по півроку), переважна частина товаровиробників стала банкрутами, виріс диспаритет між цінами на продукцію сільського господарства та промислову продукцію. Цілеспрямовану, щоденну працю з розв'язання цих проблем підмінюють фіктивними лозунгами: «Приватна власність на землю, торгівля землею вирішить проблеми АПК».

Висловлюючи глибоку стурбованість станом справ в АПК, пропонуємо Президентові України Л. Кучмі та Верховній Раді України:

1. Відмовитися від ідеї перетворення сільськогосподарських угідь у товар (вільної купівлі й продажу землі), не допустити подальшої деградації та нищення колективних сільськогосподарських підприємств.

2. Негайно розробити і прийняти прогресивну Концепцію розвитку агропромислового комплексу України, яка передбачала б:

— зростання виробництва в АПК та розширення експорту сільськогосподарської продукції;

— створення механізму підтримки паритетності цін на продукцію сільгосптоваровиробників та промисловості;

— введення єдиного обгрунтованого податку на землю;

— забезпечення сільського господарства технікою, добривами, енергетичними ресурсами, насінневим матеріалом власного виробництва;

— списання за рахунок держави заборгованості сільгоспвиробників перед бюджетом та банками;

— виконання законодавства щодо пріоритетності соціального розвитку села та агропромислового комплексу;

— авансування до 1 червня 1996 року за світовими цінами держзамовлення на 10 млн. тонн зерна;

— передати безоплатно сільгоспвиробникам 51% акцій переробних підприємств і сервісних організацій.

І.ЧИЖ,
голова Соціалістичної фракції,
П. СИМОНЕНКО,
голова фракції «Комуністи України»,
С. ДОВГАНЬ,
голова фракції «Селянської партії України».

Многая літа і щасливої долі журналу «Жінка»!

Ці та багато інших приємних побажань висловили учасники урочистого зібрання, яке відбулося у видавництві «Преса України», авторитетному щомісячнику з нагоди його сімдесятип'ятиріччя.

З теплим вітальним словом до творців і читачів «Жінки» звернулися Голова Верховної Ради України Олександр Мороз, віце-прем'єр-міністр Іван Курас, глава Адміністрації Президента України Дмитро Табачник.

Рости і діяти побажали журналу жіночі організації України і Києва, народні депутати, діячі культури, керівники засобів масової інформації, поліграфісти, зв'язківці, керівники виробництва. Групі працівників і членів редколегії «Жінки» було вручено дипломи Спілки журналістів України, а колективу видання та його головному редактору Лідії Мазур — багато квітів і подарунків.

(Укрінформ).

Офіційно

Указ Президента України

Питання Фонду сприяння місцевому самоврядуванню України

У зв'язку з уточненням статусу, функцій і повноважень Фонду сприяння становленню і розвитку місцевого та регіонального самоврядування України **постановляю:**

1. Внести до Указу Президента України від 17 квітня 1992 року №257 «Про Фонд сприяння становленню і розвитку місцевого та регіонального самоврядування України» такі зміни:

1) у назві Указу та статті 1 слова «Фонд сприяння становленню і розвитку місцевого та регіонального самоврядування України» замінити словами «Фонд сприяння місцевому самоврядуванню України»;

2) статтю 2 викласти в такій редакції:

«2. Визначити статус Фонду як центральної науково-методичної, консультативної та координуючої установи при Президентові України для підтримки та сприяння розвиткові місцевого самоврядування в Україні.

Основними завданнями Фонду є:

надання науково-методичної та консультативної допомоги у становленні та розвитку місцевого самоврядування;

координація зусиль вітчизняних асоціацій та інших організацій, діяльність яких спрямована на розвиток місцевого самоврядування;

сприяння органам місцевого самоврядування у розвитку демократичних форм і методів їх роботи;

сприяння утвердженню правових засад у діяльності органів місцевого самоврядування;

вироблення на основі вітчизняного і міжнародного досвіду пропозицій і рекомендацій щодо розвитку місцевого самоврядування».

2. Призначити ПУХТИНСЬКОГО Миколу Олександровича головою Фонду сприяння місцевому самоврядуванню України.

3. М.Пухтинському подати у місячний строк проект нової редакції Положення про Фонд.

4. Кабінету Міністрів України та голові Київської міської державної адміністрації Л.Косаківському вирішити в установленому порядку питання щодо розміщення Фонду, його матеріально-технічного забезпечення.

Президент України
Л. КУЧМА.

м.Київ, 19 грудня 1995 року.

Постанова Верховної Ради України

Про проект Закону України про державний зовнішній борг

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Поданий Кабінетом Міністрів України проект Закону України про державний зовнішній борг прийняти у першому читанні.

2. Кабінету Міністрів України та Національному банку України визначити перелік і вартісну оцінку активів України станом на 1 жовтня 1995 року, які можуть бути використані для забезпечення виконання зобов'язань України щодо обслуговування державного зовнішнього боргу, та подати його до Верховної Ради України.

3. Доручити постійній Комісії Верховної Ради України з питань фінансів і банківської діяльності разом з Кабінетом Міністрів України доопрацювати проект Закону України про державний зовнішній борг з урахуванням пропозицій і зауважень постійних комісій Верховної Ради України і народних депутатів України, висловлених під час обговорення, та внести на розгляд Верховної Ради України.

Голова Верховної Ради України
О. МОРОЗ.

м.Київ,
14 грудня 1995 року.

Севастополь поповнив свій бюджет

Три трильйони карбованців додатково виділить Севастополю уряд України 1996 року, повідомив кореспондентові «Інтерфакс-Україна» завідувач інформаційно-аналітичним відділом держадміністрації міста Микола Брешенков.

Це результат останньої поїздки до Києва глави Севастопольської держадміністрації Віктора Семенова і групи депутатів Севастопольської міськради.

М. Брешенков також повідомив, що у Верховній Раді і Кабінеті міністрів України представники міської влади продовжують роботу над бюджетом Севастополя на 1996 рік.

Керівництву України пропоновано внести до держбюджету України 1996 року окремим рядком фінансування програми стабілізації економіки міста.

На початку тижня

Старі політики залишаються у старому році?

Останній тиждень грудня розпочався. Тому мимоволі в ці дні ми спостерігатимемо за завершальними сценами річних подій.

1995-й став роком відходу традиційних політиків. Восени був убитий Іцхак Рабин. А днями грецькі лікарі повідомили про те, що їхнього не менш відомого прем'єр-міністра Андреаса Папандреу врятувати від смерті зможе тільки диво. Сумно, але Греція вже приготувалася до страшної звістки.

Не менш важкі дні настали і для здорованя, але невдахи Леха Валенси. Минулий рік викреслив його з політики так само легко, як і польські виборці зі своїх бюлетенів. Але неприємності у нього тільки починаються.

На його особистий рахунок накладено арешт, як і на будинок у Гданську. Днями закінчується строк давності у відомій справі з мільйоном доларів. Цю суму у 1989 році Лех Валенса отримав від американської кінофірми «Уорнер бразерс». Але податок у півмільйона доларів не заплатив. За п'ять років заборгованості набігли чималі відсотки.

Сьогодні Лех Валенса сподівається тільки на те, що мінфін і податкове управління не зможуть довести природу появи мільйона: чи був він гонораром чи усього-на-всього подарунком? Відповідь на це буде відома у 1996 році — році нових політиків і старих скандалів.

Манівці в зарубіжжя приведуть...

Проблема

Коли ж кордон між Україною й Молдовою буде не уявний, а справжній?

***ОДИН** з відповідальних працівників управління СБУ по Одеській області назвав наші кордони не просто прозорими, а уявними (рос. «не просто прозрачными, а призрачными»). І додав: у нас немає справжньої демаркації кордону з тією самою Молдовою, він суто адміністративний, а звідси — безліч бід...*

...Одного робочого дня одеський підприємець С. не повернувся увечері додому. Рідні вдарили на сполох. Не встигла міліція взятися за з'ясування обставин зникнення людини — у квартирі підприємця пролунав телефонний дзвінок: С. став заручником, за нього вимагали 20 тисяч доларів викупу. Почавши розслідування, спеціалісти управління боротьби з організованою злочинністю УМВС України в Одеській області невдовзі з'ясували: кримінальний слід ховається десь у Молдові. А ще через якийсь час, за підтримки колег з Придністров'я, працівники спецпідрозділу з Одеси «накрили» злочинців у Тирасполі, звільнили заручника. Усіх їх доставлено до Одеси. Викрадачів-шантажистів судитимуть.

А в Первомайському районі Миколаївської області суд уже відбувся, злочинців позбавлено волі на тривалі строки. Вони завітали сюди з Молдови, маючи намір вигідно реалізувати чималу партію наркотичної сировини. Завершити злочинну операцію, однак, не вдалося — «гастролерів» затримали працівники тутешньої міліції. Опергрупа з України, щоб до кінця з'ясувати картину, виїхала до Молдови й там, за сприяння знову ж таки працівників правоохоронних органів сусідньої нам держави, зробила обшук у домівках наркобізнесменів у місті Дрокія, вилучила нові речові докази злочинної діяльності затриманих осіб.

Хоча злочинам було покладено край, запитання залишаються. Як тим вдалося вивезти за кордон людину-заручника, а тим — переправити чималу партію наркотиків? Чому їх не затримали прикордонники, митники України або Молдови? Кордон між сусідніми державами, з'ясовується, зовсім не на «замку», його можна, за бажання, перетнути з викраденою людиною, з наркотиками, ще хтозна з чим. Ні, зовсім не тому, що прикордонники «сплять». Процес делімітації та демаркації кордонів між Україною й Молдовою, на яких наполягають прикордонники й митники обох країн, перебуває, по суті, лиш у зародковому стані: відповідні органи держав-сусідів спромоглися взятися за нього тільки влітку 1995 року. Якщо зважити на досить неспішні темпи роботи й те, що належить оформити близько 1200 кілометрів спільного адміністративного кордону, то процес оцей може затягтися на досить тривалий час. А порушникам різного штату цього саме і треба: їм зовсім не обов'язково «лізти на рожон», тобто перетинати кордон на пропускних пунктах, — і направо, й наліво скільки завгодно ніким не контрольованих путівців. У місцевих компетентних органах не без підстав кажуть про те, що в прикордонних зонах постійно діють організовані міжрегіональні злочинні угруповання, що там почали з'являтися, уявіть собі, групи «професійних» провідників через кордон. А в нашому законодавстві такий вид злочину навіть не передбачено, отже, за нього й до відповідальності не притягнеш...

Випадки незаконного переміщення через кордон промислової сировини й товарів народного вжитку дедалі частішають. Тільки за одну добу під час проведення компетентними органами Одещини операції на кордоні з Молдовою виявлено контрабанди на суму більш як два мільярди карбованців. А скільки не виявлено, скільки пройшло її манівцями? І якої економічної, фінансової шкоди заподіяно, в результаті, нашій державі? За «туманом», що оповив кордон через його необлаштованість, нічого цього не видно й ніхто отих збитків підрахувати не може.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса — Миколаїв.

Хроніка. Факти. Події

● *Бішкек*

Двічі Президент Киргизії

Аскар Акаєв зберігає за собою пост Президента Киргизії ще на п'ять років, здобувши переконливу перемогу на виборах глави держави. За попередніми даними, він набрав майже 75 відсотків голосів виборців, які взяли участь у голосуванні. Це гарантує йому перемогу над двома суперниками — лідером киргизьких комуністів Абсаматом Масалієвим та екс-спікером місцевого парламенту Медетканом Шеримкуловим.

● *Кишинів*

Вибори у Придністров'ї відбулися

У Придністров'ї в неділю відбулися парламентські вибори та референдум щодо нової Конституції і входження цього регіону до СНД. Як повідомив голова центрвиборчкому Петро Денисенко, на 16 годину московського часу проголосувало понад 35 відсотків виборців. Згідно із законодавством, це дозволяє вважати вибори такими, що відбулися.

● *Анкара*

Лідирує... благоденство

Проісламська Партія благоденства (ПБ) лідирує за результатами загальних дострокових виборів, що відбулися минулої неділі в Туреччині. За попередніми даними, вона одержала підтримку 21 відсотка виборців із 34 млн. тих, хто брав участь у голосуванні. На другому місці — основна опозиційна Партія вітчизни (ПВ) Месута Ілмаза з 19,8 відсотка, на третьому — правляча Партія вірного шляху (ПВШ) прем'єр-міністра Тансу Чиллер з 19,4 відсотка голосів.

● *Каракас*

У Гаїті — новий правитель

Новим президентом невеликої карибської держави Гаїті офіційно проголошений Рене Преваль. Він переміг на президентських виборах, що відбулися 17 грудня, одержавши 87,9 відсотка голосів виборців.

● *Рим*

Різдво по-неаполітанськи

Понад 400 українських дітей, переважно з районів, потерпілих від Чорнобильської катастрофи, прибули до Неаполя на різдвяні канікули. Їхню поїздку організовано італійською доброчинною організацією «Разом за життя українських дітей», котру було засновано в Неаполі 1990 року і яка має нині свої філії по всій Італії.

● *Париж*

Віра поглинула людей?

Як результат дій «злочинної організації» кваліфікував прокурор Гренобля Жан-Франсуа Лоран трагедію, що сталася у Французьких Альпах. Тут в суботу було знайдено обвуглені останки шістнадцяти членів секти «Орден храму сонця», серед яких — троє дітей. Можна припустити, що ми маємо справу відразу з кількома вбивствами, вважає прокурор.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» і інформаційних агентств.

Екс-прем'єр — хабародавець

***ТАЛЛІННСЬКИЙ** міський суд довів факт підкупу поліцейського чину колишнім прем'єр-міністром Естонії Індреком Тооме. Тооме з 1990 року займається тільки підприємництвом і в злочинних справах не був замішаний.*

Але цього разу він вирішив виручити свого друга Марка Ривкіна, який жив за фальшивим паспортом. Щоб згладити конфлікт з поліцейськими властями і зняти вину з Ривкіна, Індрек Тооме і запропонував хабара в 30 тисяч крон, на чому його було спіймано. Суд присудив екс-прем'єру штраф у 3 тисячі крон з конфіскацією хабара, повідомляє **Укрінформ.**

США. На вулицях Нью-Орлеана. Фото **Олександра КЛИМЕНКА.**

Дружини послів трудяться

***У ТАШКЕНТІ** при міжнародному фонді екології та здоров'я «Екосан» відкрився жіночий клуб, членами якого стали дружини послів і співробітниці міжнародних організацій, акредитованих в Узбекистані, повідомляє Укрінформ.*

На першому засіданні клубу прийнято рішення привернути увагу світової спільноти до екологічних проблем Центральноазіатського регіону, зокрема, до Аральської проблеми, надати підтримку уряду республіки щодо поліпшення охорони материнства і дитинства.

От і рятуй після цього...

***ЩЕ НЕ ВЩУХЛИ** пристрасті навколо історії з українськими моряками, суд над якими відбувся в Руані (Франція), а на черговому брифінгу в Міністерстві закордонних справ начальник управління країн Азіатсько-Тихоокеанського регіону, Близького і Середнього Сходу та Африки Ігор ЛИТВИН розповів не менш безпрецедентну.*

21 листопада судно «Данюб вояджер», що належить Дунайській судноплавній компанії, перебуваючи у територіальних водах Лівану, прийнявши сигнал SOS, поспішило на допомогу. В аварію потрапив ліванський катер з 15 пасажирами на борту та трьома членами екіпажу. Забравши пасажирів — громадян Лівії, Судану, Індії, Шрі-Ланки, Лівану, наші моряки відбуксирували катер до найближчого кіпрського порту, заявивши місцевим властям про потерпілих.

І саме з цього моменту і почалася історія, яка триває й досі. Оскільки, як згодом з'ясувалося, капітан ліванського судна — міжнародний авантюрист, що перебуває у розшуку саме через те, що перевозив нелегалів, то, зрозуміло, він не став чекати, доки поліція його заарештує, і зник разом із катером у невідомому напрямку, з документами пасажирів, які залишилися на українському судні. Останнє ж з Кіпру відправили назад у територіальні води Лівану, де воно й досі стоїть, за 12 миль від Бейрута, не маючи змоги позбутися своїх несподіваних пожильців, бо їх жодна країна не визнає, і зазнаючи величезних збитків.

Не бажають з ними мати справу ані відповідні комітети ООН, ані Міжнародна організація Червоного Хреста. Лише українські дипломати стукають у всі двері, міністр закордонних справ Геннадій Удовенко особисто спробував щось вдіяти, а проблема не вирішується, поступово перероставши з технічної в політичну.

Українська Дунайська судноплавна компанія за власний кошт готова відправити всіх 15 пасажирів — кожного додому, — собі ж дешевше, та їх там не приймають...

Про кого говорять!

Гра без Козирєва?

***РОСІЙСЬКА** політика багата на сенсації. Але ця новина — передбачувана. Днями Андрій Козирєв збирається обговорити з Президентом Єльциним своє перебування на посту міністра закордонних справ.*

Що кривити душею? Про його відставку завжди говорили багато і з задоволенням. І задовго до того дня, коли Борис Єльцин публічно вичитував міністрові.

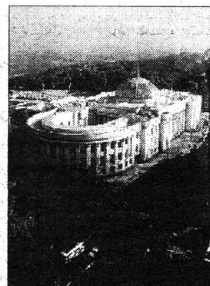
Привід не можна назвати найкращим. Закид Президента, мовляв, Козирєв не координує роботу всіх відомств на міжнародній арені, не має підстав. Козирєв просто не уповноважений цього робити. У кожного відомства — свій вихід на Єльцина. Міністри самі отримують президентське благословіння і діють, обминаючи МЗС.

Після різких слів Єльцина Козирєв опинився у нелегкій ситуації. З одного боку, було прохопилося слово «заміна». З іншого — запропоновано лише взяти ще одного заступника. Глава МЗС був помилуваний за умови, що його «контролером» стане помічник Президента з міжнародних питань Д. Рюриков.

У МЗС до Козирєва особливої любові не почувають. Але і про наступника кажуть без особливої радості. Імовірно, що це буде неочікувана людина.

Надія БЕДРИЧУК.

ДЕРЖАВА І ПРАВО

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ: ХРОНІКА ЗАКОНОТВОРЕННЯ

Тиждень тому, 19 грудня, четверта сесія Верховної Ради розпочала заключний пленарний тиждень. Того дня у третьому читанні було розглянуто законопроект «Про державне регулювання виробництва і торгівлі спиртом етиловим, коньячним і плодовим, алкогольними напоями та тютюновими виробами». Гостро дискутувались окремі статті, до яких під час другого читання внесені поправки. Суть їх, зокрема, в тому, що виготовлення спиртів з давальницької сировини дозволяється сільськогосподарським підприємствам — резидентам України до 1 січня 1998 року; нерезидентам — до 1 січня 1997 року. В подальшому цю продукцію можна буде виробляти лише з власної сировини. Урядові доручено ввести мито на експорт спирту. Запроваджується також ліцензування на експорт та імпорт алкогольних напоїв. Тобто впродовж двох наступних років намічено передати цю галузь у монополію держави. Закон і постанову щодо введення його в дію схвалено.

На пропозицію Комісії з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією Верховна Рада сформувала депутатську слідчу комісію для перевірки фактів фальсифікації службовими особами окремих положень декрету Кабінету міністрів «Про довірчі товариства» та контролю за виконанням положення відповідної постанови Верховної Ради від 6 липня цього року щодо надання слідчій комісії необхідних документів з боку Генеральної прокуратури.

За процедурою першого читання депутати розглянули проект змін і доповнень до закону «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи». Поправок надійшло більше 360, Дискусія проходила бурхливо і прискіпливо. Її лейтмотив: держава має подбати, аби кошти для матеріальної підтримки цієї категорії населення використовувались за прямим призначенням, аби поліпшити захист справді потерпілих, особливо інвалідів і дітей, і відсікти тих, хто «примазався» до чорнобильців. Комісіям з питань Чорнобильської катастрофи, базових галузей соціального розвитку регіонів, соціальної політики та праці доручено в терміновому порядку підготувати законопроект до другого читання.

Сесія ухвалила постанову «Про звільнення від оподаткування грошових коштів та майнових цінностей на проведення новорічних і різдвяних свят для дітей і підлітків та новорічних подарунків». За цими заходами не стягуватимуться податки на прибуток та додану вартість. Постанова діє до 13 січня наступного року.

* * *

На порядок денний 21 грудня першим було винесене питання «Про Державну програму економічного і соціального розвитку України на 1996 рік». З доповіддю виступив Прем'єр-міністр Євген Марчук. Потім були співдоповіді. Їх виголосили — міністр промисловості Валерій Мазур, міністр машинобудування, військово-промислового комплексу і конверсії Валерій Малєв, міністр сільського господарства і продовольства Павло Гайдуцький, голова Державного комітету нафтової, газової та нафтопереробної промисловості Євген Довжок, міністр вугільної промисловості Сергій Поляков. Доповідачі відповіли на запитання народних депутатів. Депутати заслухали звіт про виконання Державного бюджету України на 1994 рік та проект закону України про Державний бюджет України на 1996 рік. З доповіддю з цих питань виступив міністр фінансів Петро Германчук, який відповів на запитання народних депутатів.

На завершення сесійного дня свої міркування стосовно проекту бюджету на 1996 рік висловив Голова Верховної Ради України Олександр Мороз. Він піддав серйозній критиці законопроект, наголосив, що його потрібно докорінно поліпшити. Роботу над проектом, на думку Олександра Мороза, необхідно продовжити в перші дні наступної, п'ятої, сесії Верховної Ради. Депутати підтримали пропозицію.

Була прийнята постанова, в якій проект Державної програми економічного і соціального розвитку України на 1996 рік взято до відома, а також доручено Кабінету міністрів та відповідним комісіям Верховної Ради України доопрацювати законопроект з урахуванням пропозицій і зауважень постійних комісій, депутатських груп і фракцій, окремих народних депутатів.

* * *

У п'ятницю, 22 грудня відбулися заключні пленарні засідання четвертої сесії.

Депутати розглянули в третьому читанні законопроект щодо змін і доповнень до закону «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту». Схваленою під час дискусії поправкою пільги учасників бойових дій поширено й на осіб, які в період війни боролися з фашизмом, перебуваючи в арміях союзників колишнього СРСР. Сесія прийняла закон і постанову щодо надання йому чинності. Ухвалена також постанова, котрою Верховна Рада зажадала від уряду до 15 січня наступного року випрацювати механізм відшкодування збитків, яких зазнали ветерани війни через порушення згаданого закону в частині статей, що стосуються пільг на комунальні платежі.

Бурхливо дискутувався в черговий раз законопроект «Про довірчі товариства». Розробникам доручили до 15 січня 1996 року, з урахуванням висловлених пропозицій і зауважень, підготувати проект до повторного розгляду в третьому читанні. Депутати схвалили постанову, якою до законодавчого врегулювання ситуації всім юридичним особам, за винятком банківських установ та страхових компаній, заборонено операції з грошовими внесками та цінними паперами громадян.

Повернувшись до розпочатого раніше розгляду бюджетних питань, сесія прийняла постанову «Про порядок фінансування видатків з Державного бюджету України у 1996 році до прийняття закону «Про Державний бюджет на 1996 рік». Нею дозволено урядові фінансувати поточні витрати в межах видатків попереднього місяця з врахуванням індексу зростання цін.

Було розглянуто питання про роботу й заходи щодо запобігання порушенням чинного законодавства під час створення спільного українсько-російського акціонерного товариства «Газтранзит». Верховна Рада зобов'язала Кабінет міністрів забезпечити збереження цієї галузі як цілісного майнового комплексу.

Постатейно, у другому читанні, розглянуто й прийнято закон «Про поставки продукції для державних потреб». Схвалена постанова щодо введення його в дію.

Затверджені рекомендації учасників парламентських слухань «Про становище молоді в Україні», що відбулися 7 грудня цього року. Проаналізовано зауваження Президента стосовно внесених Верховною Радою доповнень до закону «Про заставу». Депутати прийняли законопроект в редакції, яка враховує президентські побажання. Економічним комісіям доручено розробити додаткову поправку про можливості передавати в заставу майно державних підприємств. До статті 4 закону «Про підприємництво» були внесені доповнення: щодо ліцензування діяльності, пов'язаної з профорієнтацією населення, посередництвом у влаштуванні на роботу, в тому числі за кордоном; щодо ліцензування діяльності, пов'язаної з реалізацією нафтопродуктів у сфері роздрібної торгівлі через стаціонарні, малогабаритні і пересувні автозаправні станції, заправні пункти, магазини; щодо видобування бурштину; щодо надання послуг з охорони об'єктів державної власності.

На пропозицію головуючого депутати вирішили відрахувати свій одноденний заробіток для новорічно-різдвяних потреб шкіл-інтернатів. Оприлюднивши депутатські запити, Голова Верховної Ради Олександр Мороз виступив з підсумковим словом. На цьому четверта сесія завершила роботу.

Прес-служба Верховної Ради України.

Думки з приводу

Бюджетні страждання в парламенті

МИНУЛИЙ парламентський тиждень був сповнений великої роботи і значних подій. Ось як його оцінюють представники депутатських фракцій і груп.

Орест КЛИМПУШ, група «Центр»:

— Головною подією сесійного тижня, безперечно, було слухання Державної програми економічного і соціального розвитку України на 1996 рік, а також розгляд бюджетних питань. В доповіді Прем'єр-міністра були визначені основні загальнодержавні проблеми і пріоритети, а також підходи до їх вирішення у наступному році. Його доповнили міністри, які керують визначальними напрямками розвитку нашої економіки.

Як оцінювати документи, які були нам подані на розгляд? При всій вагомості і конструктивності доповідей і виступів все-таки було мало належної визначеності, точності у виборі шляхів, якими має йти економіка. Є ж певні проблеми, які вимагають особливого ставлення до себе і парламенту, і уряду, і громадської думки. Однак вони були проголошені якось так обтічно, м'яко, аби не викликати зайвих дискусій. А головне — в депутатів не виникло відчуття, що міністри якісь болі пропустили через себе, через власні переживання. Хоч і розумію, що вони працюють ще недовго, аби питати їх суворо за зроблене.

Я вважаю, що немає нічого важливішого для нашої держави, як примусити ефективно працювати економіку. Для цього треба знайти ту основну ланку, яка здатна витягти все інше. Переконаний, що така ланка — транспортне машинобудування. Справа в тому, що транспортна техніка цілком під силу нашому машинобудуванню. Для держави конче потрібні нові тепловози, електровози, вагони, автобуси, автомобілі. Це і забезпечення власних потреб, і вигідна торгівля з сусідніми — і не тільки — державами.

Транспортні засоби дадуть життя гірничій, металургійній, вугільній, машинобудівній та іншим галузям. Однак, на жаль, я не почув, як далі розвиватиметься транспортне машинобудування.

При формуванні бюджету необхідно дотримуватись і такого принципу: якщо ми приймаємо закони, то повинні фінансово забезпечувати їх виконання. Не раз уже говорилося про особливий статус гірських населених пунктів, однак програма підтримки гірських сіл як фактично не фінансувалася у минулі роки, так, судячи з проекту бюджету, не фінансуватиметься і в майбутньому. Цього допустити не можна — закарпатська депутація, зокрема, боротиметься саме за такий підхід до формування бюджету.

Анатолій ПЕТРЕНКО, фракція Селянської партії України:

— Ми ще вчора вивчали пакет документів, який пропонував Кабінет міністрів стосовно розвитку агропромислового комплексу. І знаєте, жоден закон, жодна постанова уряду не мають економічного обгрунтування. Ми не бачимо джерел фінансування пріоритетних напрямків села.

Постановою Кабінету міністрів передбачається, наприклад, організувати лізингову торгівлю технікою для сільськогосподарських підприємств. Але це знову ж таки задумується робити за рахунок того, що має повернути держава сільським виробникам за виконання контрактів у попередні роки. Хіба це реально?

Частина документів, поданих нам на розгляд, узагалі не витримує критики, оскільки не опрацьована в самих міністерствах. Створюється враження, що ці документи складають не для конкретної роботи на майбутнє, а для виправдання своїх дій перед Президентом, Кабінетом міністрів, селянами.

Під час зустрічей із Президентом України, членами уряду я наполягав на тому, що нині, при глибокій економічній кризі, необхідно зробити цільову кредитну емісію у вигляді товарів для села — палива, мінеральних добрив, запасних частин. Іншої допомоги для нашого помираючого села просто немає. І не треба боятися такої емісії — вона тут же повернеться у вигляді сільськогосподарських продуктів людям і державі.

Вадим ГЕТЬМАН, керівник депутатської фракції «Незалежні»:

— Проведення такого слухання, як сьогодні, — задум у цілому цікавий. Однак реалізація його мала б бути кращою. Адже замість відвертої розмови міністрів з депутатським залом стався звичний уже їх самозвіт, що мало кого задовольнило.

Але скажу про головне — бюджет на наступний рік. Він складений, як відомо, з дефіцитом, який задовольняє, передусім, координаторів Міжнародного валютного фонду — десь близько шести процентів валового внутрішнього продукту.

Однак перші прикидки засвідчують, що навколо цього бюджету вестимуться нелегкі розмови, оскільки коштів, які мають бути спрямовані в «найгостріші точки», не вистачає (близько одного квадрильйона) карбованців.

Наша фракція і я як її голова поставили питання так: розглядати бюджет, відокремлюючи його від грошово-кредитної доктрини Національного банку, який має якимось чином покрити оті 6 процентів, не визначивши суми внутрішнього державного боргу, неможливо. Якщо ж це станеться, як сталося минулого року, нічого хорошого не буде.

А внутрішній державний борг, який невідомо хто обслуговуватиме, настільки великий, що мені не хотілося б лякати читачів.

Тому Верховна Рада, затверджуючи бюджет, повинна сказати: досить списувати під державний борг усе, що раніше за нашою спиною списувалося.

Разом з тим, держава повинна знати ту межу зовнішнього боргу, за якою він перетворюється на національну небезпеку, коли проценти за взятий кредит перевищують суму самої позики. На жаль, ми й цього ще не зробили.

Абсолютно логічно депутат Анісімов порушив питання і про визначення межі малозабезпеченості, точніше — про джерело фінансування платежів цієї межі.

Прийняття бюджету, кажу ще раз, буде дуже складним, обговорення його надзвичайно гострим. Того, що було минулого року, коли нас буквально штовхали, щоб ми одним махом затвердили бюджет, догоджаючи Міжнародному валютному фондові, уже не буде. Ми повинні бачити реальні джерела і реальні цифри, за якими стоїть доля країни.

Інтерв'ю провів Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.

Не можна нехтувати волю народу

Чому комуністи не можуть підтримати новий проект Конституції?

***ПІДГОТОВЛЕНИЙ** робочою групою новий варіант проекту Конституції України викликав серед народних депутатів і фахівців неоднозначну, здебільшого негативну реакцію. Однак Конституційна комісія більшістю голосів ухвалила покласти його в основу для подальшої роботи. Президентське оточення розгорнуло кампанію у засобах масової інформації, мета якої — переконати громадськість, у тому числі з посиланням на думку зарубіжних експертів, що проект є чи не найудалішим втіленням демократичних принципів, мало не шедевром конституційної творчості. Вдалися навіть до публікації його в московській «Независимой газете», хоча в Україні його не друкували.*

Критики проекту, відзначаючи різні його вади, як правило, обходять головне. А саме те, що за підкресленої «деідеологізованості» (в проекті справді немає визначень — «капіталістичний» чи «соціалістичний»), документ насправді спрямований на конституційне закріплення здійсненої в останні роки всупереч волі переважної більшості народу України зміни суспільно-політичного ладу, фактичної ліквідації Рад як органів справжнього народовладдя, позбавлення трудящих найважливіших соціальних завоювань часів соціалізму, на створення правових умов для подальшої капіталізації суспільства і наділення Президента практично необмеженими повноваженнями.

Проект є по суті відповіддю на «сакраментальне» питання — **яке суспільство будується в Україні,** що його, як відомо, часто ставив Л. Кучма, коли ще був главою уряду і домагався найвищої посади в державі. Тоді він вважав, що **«народ і тільки народ має право виступати «замовником» державного ладу»,** а «визначитися з моделлю суспільства, до якого ми повинні йти», має не глава виконавчої влади, а Верховна Рада. Тепер, коли Л. Кучма став Президентом, він сам диктує народові і модель суспільства, і характер державного ладу, і форми соціального, політичного, економічного устрою.

Характер суспільства визначається перш за все тим, як розв'язують у ньому питання власності. Проект Конституції, декларуючи «рівний захист усіх її форм», виокремлює лише одну — приватну власність. Їй, і тільки їй присвячено окрему статтю проекту (ст.36), яка визначає, що право приватної власності гарантоване законом. Лише побіжно в проекті згадано про державну (ст.36) та комунальну власність (ст.ст.36, 146, 147). Про колективну власність немає і згадки. Тим самим підводиться правова основа під остаточне знищення колективістських засад, які ще збереглися в нашому суспільстві.

Проект легалізує відновлення приватної власності на засоби виробництва, як основи капіталістичної експлуатації, а також передачу у приватну власність землі, хоча і з певними (формальними) застереженнями — «на підставах і в межах, визначених законом» (ст.36). Про надра, ліси, води, що, як і земля, дісталися нам, образно кажучи. від Бога і є загальнонародним надбанням, в проекті нічого не сказано, так само як не визначено і гарантій збереження природних ресурсів, а також національних багатств, створених працею багатьох поколінь нашого народу, від пограбування іноземними товстосумами.

Практично жодних обмежень для приватної власності і приватного підприємництва, крім необхідності встановлення в окремому законі «вичерпного переліку об'єктів, які не можуть знаходитись у приватній власності», проект не містить. У цьому він поступається навіть конституціям багатьох капіталістичних держав.

Нічим не виправдане й те, що **в проекті немає будь-яких положень (не кажучи вже про конкретні норми), які визначали б основні засади економічної і соціальної організації суспільного життя** в так званій «соціальній» державі, гарантії від експлуатації людини. людиною, від привласнення результатів чужої праці, турботу держави про забезпечення гармонійного поєднання інтересів держави і громадянина, різних верств населення, реалізацію принципів соціальної справедливості і захищеності. Обійдено мовчанкою засади фінансової, цінової, податкової, інвестиційної політики, митної справи та ряд інших важливих питань, які передбачені схваленою Верховною Радою Концепцією Основного Закону і які закріплені в конституціях ряду зарубіжних держав (Італійська Республіка, Французька Республіка, Іспанія, Греція та ін.)

Проголошуючи Україну «соціальною» державою, **проект пропонує таку концепцію конституційних норм про права і свободи громадян, яка об'єктивно спрямована на позбавлення громадян України соціалістичних цінностей, якими вони реально користувалися протягом кількох десятиліть** і які є, зазначав Л. Кучма на сторінках «Голосу України» в липні минулого року, «повсякденною реальністю країн Європейського Співтовариства», на поглиблення соціальної нерівності в суспільстві і відтворення усієї системи капіталістичних відносин, притаманних періоду первісного, «дикого» нагромадження капіталу. Чим це загрожує нашій вщент зруйнованій, доведеній до напівколоніального стану країні, — не важко уявити.

Щоб переконатися в цьому, досить порівняти статті проекту, де йдеться про соціально-економічні права громадян — на працю (ст.38), на відпочинок (ст.40), на житло (ст.42), на охорону здоров'я і медичне обслуговування (ст.44), на освіту (ст.48) та інші з відповідними статтями нинішньої Конституції. Конкретні гарантії зазначених прав у проекті вилучено —залишаються самі декларації. Ст.43, наприклад, проголошує, що «Кожний має право на достатній життєвий рівень для нього і його сім'ї, що включає достатнє (?) харчування, одяг, житло, і на неухильне поліпшення умов життя». Однак про те, як забезпечуватиметься це право, — жодного слова.

Йдеться про безоплатну медичну допомогу й освіту, проте лише в державних і комунальних установах охорони здоров'я і навчальних закладах. До того ж, безоплатно забезпечується тільки дошкільна, основна загальна і професійна освіта. Вищу освіту в державних і комунальних навчальних закладах можна здобути безоплатно лише на конкурсній основі. Рівень «основної загальної освіти», проголошеної обов'язковою, не визначається. (Сьогодні, як відомо, обов'язковою є загальна середня освіта).

Та що залишається навіть від цих урізаних прав, коли врахувати, в якому жалюгідному, злиденному становищі опинилися державні навчальні заклади та медичні установи? А приватними поліклініками, лікарнями, ліцеями, іншими престижними навчальними закладами, їхніми послугами спроможні користуватися лише дуже багаті люди. Адже за консультацію вдома фахівця вузького профілю, приміром, фірми «Медіком» треба заплатити 6,7 млн. крб., за ін'єкцію (звичайний укол) — 700—740 тис. крб., за електрокардіограму — 5,7 млн. крб. Середня вартість лікування в стаціонарному терапевтичному відділенні палаті-люкс (за 21 ліжкодень) — 210 млн. крб. (Див. газету «Новости» за 6 — 13 листопада ц. р.).

Десятки мільйонів громадян вже давно позбавлені можливості лікуватись і відпочивати в санаторіях, профілакторіях, будинках відпочинку, оздоровлювати своїх дітей у піонерських таборах, дитячих здравницях. Зате новоявлені багатії можуть дозволити собі будь-якого часу відпочивати на Канарах чи Мальдивах, найкращих курортах Франції, Італії, Греції, Іспанії, Швейцарії, Єгипту, Китаю чи В'єтнаму. Адже тільки їм під силу викласти за 7-10 днів якусь там тисячу доларів чи дві (180—360 млн. крб.).

Житлова політика уряду спрямована на те, щоб бідні люди (а їх тепер — більшість), були позбавлені можливості сплачувати за житло та комунальні послуги, якомога швидше позбулися своїх приватизованих квартир, продали їх тим, у кого тугий гаманець, а самі перебрались у «хрущоби».

Ось що означатиме практична реалізація проголошених Конституцією «соціальної» України прав громадян! І про це мають знати наші люди.

У розділі про права та свободи людини і громадянина є такі красиві слова: «Усі люди народжуються вільними і рівними у своїй гідності та правах. Права і свободи людини є невідчужуваними, непорушними і належать кожному від народження» (ст.16). Зафіксовано чимало положень, які містяться, скажімо, в Загальній Декларації прав людини, проголошеній Генеральною Асамблеєю ООН 10 грудня 1948 року. Та звертає на себе увагу, що в багатьох статтях наведені такі застереження, які значною мірою знецінюють, або й зводять нанівець проголошені в них права і свободи (ст.25 — про недоторканність житла, ст.26 — про таємницю листування і телефонних розмов, ст.29 — про свободу думки і слова, ст.31-32 — про свободу об'єднання, ст.34 — про право проводити збори, мітинги, походи і демонстрації та ін.).

Дивує, що в проекті немає окремої статті, яка встановлювала б реальні гарантії рівності прав жінок і чоловіків. Тим часом відповідні статті є в конституціях більшості демократичних країн і в нинішній Конституції України.

Справжній зміст проекту Конституції, головна мета її розробників і натхненників найвиразніше розкриваються у положеннях, які визначають форму державного правління. Йдеться про таку організацію влади, яка фактично ставить главу держави над усіма її гілками — законодавчою, виконавчою, судовою. Проголошений у ст.6 проекту принцип поділу влади на ділі залишається пустою декларацією.

До речі, посилання деяких політиків на цей принцип, нібито втілений у конституціях демократичних держав, є спекулятивним. У Сполучених Штатах, наприклад, більшість повноважень державних органів спільні для різних гілок влади — законодавчої, виконавчої, судової, а так званий поділ влад трансформовано у розмежування повноважень і розподіл функцій у здійсненні єдиної державної влади. Ретельно продумана система «стримувань і противаг», добре відпрацьована процедура їх реалізації забезпечують чітке функціонування державного механізму, стійку рівновагу між неминучим суперництвом і діловим співробітництвом різних гілок влади (Див. Вісник Програми сприяння Парламентові України, № 3 від 12 вересня 1995 р., стаття Ч. Вайза «Конституція на перехідному періоді»).

У тому, що стосується визначення повноважень Президента України, проект йде набагато далі, ніж це було зафіксовано у так званому «Конституційному договорі». Але є тут і багатозначна новація. На відміну від чинної Конституції, положень «Договору»

***ПРЕЗИДЕНТА** проголошено лише главою держави. Він «забезпечує узгодженість у діяльності органів державної влади, їх взаємодію з органами місцевого самоврядування (ст.103). Президент не очолюватиме — як тепер — виконавчу владу, тобто особисто не відповідатиме за виконання законів, стан економіки країни, соціальні сфери. До його обов'язків не віднесене навіть бути гарантом прав та свобод людини і громадянина, як це зафіксовано в нині чинній Конституції і Конституційному договорі.*

Водночас зазначається, що уряд — Кабінет міністрів України є відповідальним перед Президентом, керується, поряд з Конституцією і законами України, також його указами і розпорядженнями. Президент скасовує акти Кабінету міністрів України, місцевих органів виконавчої влади та уряду Автономної Республіки Крим.

В руках Президента зосереджується практично необмежена влада.

Щоб переконатися у цьому, досить ознайомитися із ст. ст.83, 85, 107 та іншими статтями проекту.

Президент керує здійсненням зовнішньої політики (за Парламентом залишається лише визначення засад зовнішніх відносин — п. 21 ст.91), він є Верховним Головнокомандувачем Збройних Сил України. Щодо кадрової політики, то таких повноважень, якими передбачається наділити українського Президента, не мають навіть президенти Сполучених Штатів Америки чи Франції.

Так, міністрів у США призначає Президент, але вступити на посаду міністр може тільки після затвердження його кандидатури сенатом. Кандидатури послів, багатьох інших державних чиновників узгоджуються з відповідними сенатськими комітетами. І це аж ніяк не формальний акт.

Американський Президент може рекомендувати Конгресу новий закон, але правом законодавчої ініціативи його не наділено.

Президент може також ініціювати створення нового чи ліквідацію наявного міністерства, однак для реалізації його пропозиції мають прийняти відповідний закон.

У США геть немислима ситуація, коли б Президент своїм указом зняв з посади губернатора чи мера, обраного населенням відповідного штату (міста). Президент «демократичної» України такого права для себе домігся.

За проектом Конституції Президент фактично й далі переважатиме і над законодавчою владою.

Йому надається право призначати всеукраїнські референдуми (причому референдум щодо змін і доповнень до Конституції, а також референдум за народною ініціативою може призначити тільки Президент). Глава держави призначає вибори палат.

Відхилити вето Президента, накладене на закон, прийнятий Парламентом, практично неможливо, бо для цього під час повторного розгляду потрібна більшість у дві третини від встановленого в Конституції складу палат (ст.95).

Щодо указів Президента, то проект не передбачає права парламенту накладати на них вето. (Нині Верховна Рада це може робити. Щоправда, з одночасним зверненням до Конституційного суду, якого немає).

Формула «Президент на основі і на виконання Конституції і законів України видає укази і розпорядження, які є обов'язковими для виконання на території України» (ст.107 проекту) дозволяє главі держави видавати нормативні акти практично з будь-якого питання, тобто здійснювати законодавчі функції.

Президент може розпустити достроково палату депутатів у випадках, передбачених ст.89 проекту. Однак це не стосується іншої палати — сенату, який за своєю суттю буде пропрезидентським утворенням у складі парламенту.

Нагадаємо, що у схваленій Верховною Радою Концепції нового Основного Закону зазначалося: Конституція має заборонити будь-які форми тиску Президента на парламент (право на його розпуск, на делегування надзвичайних повноважень, самостійне розв'язання бюджетних питань тощо).

Як стримувальний чинник щодо можливих незаконних дій Президента видається передбачене ст.3 право парламенту усунути Президента з посади в порядку особливої процедури (імпічменту). Однак сама процедура імпічменту (який, до того ж, допускається лише у разі скоєння Президентом злочину) так ускладнена, що реалізувати дане право парламент навряд чи зможе.

***ЯК БАЧИМО,** розробники проекту Основного Закону запозичили з конституційної практики різних країн саме те, що сприяє зосередженню в руках Президента якнайширших повноважень.*

Можна сказати, що тенденцію до посилення «президенціоналізму», тобто встановлення практично необмеженої влади глави держави, започатковану свого часу Президентом Французької Республіки Ш. де Голлем, у проекті української Конституції доведено до гротескних масштабів.

Це дуже небезпечно, особливо якщо врахувати не раз демонстровану здатність нинішнього Президента не рахуватися з Верховною Радою, безцеремонно порушувати закони, в тому числі Конституцію, і навіть ним же підписаний Конституційний договір.

Хіба можна уявити таку ситуацію, коли, скажімо, американський президент заявив би, що якийсь закон, прийнятий конгресом, не виконуватимуть або що «з таким парламентом неможливо співробітничати»? До речі, більшість у парламенті США належить представникам партії, яка перебуває в опозиції до Президента. Багато років у такій ситуації здійснював свої повноваження Президент Французької Республіки Ф. Міттеран.

На жаль, у нас зневажання главою держави законодавчого органу є мало не звичайною справою і навіть видається за зразок демократичних методів правління!

На зміцнення одноосібної влади Президента спрямовані й норми проекту, якими ще більше звужуються повноваження законодавчої влади. Всупереч думці, що вже висловлювалася Верховною Радою, парламент у проекті пропоновано називати «Національними Зборами» (І лише як варіант — допускається можливість збереження нинішньої назви).

Розробники Конституції пропонують (знову ж таки, незважаючи на думку Верховної Ради) зробити парламент двопалатним — у складі палати депутатів і сенату. Продиктована ця пропозиція аж ніяк не діловими міркуваннями, не прагненням забезпечити ефективну роботу законодавчого органу, ще враховувати інтереси регіонів, як це проголошено, а намаганнями розробити і ослабити парламент — сьогодні єдину силу в суспільстві, ще здатну якось протистояти Президентові в його прагненні необмеженої влади.

У проекті закладаються норми, реалізація яких може постійно дестабілізувати ситуацію у законодавчому органі, дезорганізувати його роботу. Зокрема, ст.80 встановлюється, що «Кожна палата може брати до свого розгляду будь-які питання, віднесені до повноважень Національних Зборів (Верховної Ради), крім тих, які відповідно до статей 83, 84 і 85 Конституції належать до повноважень іншої палати». Неважко собі уявити, що буде, коли обидві палати одночасно братимуться за розгляд одних і тих самих питань.

Потрібно враховувати й те, що створення сенату неодмінно стимулюватиме сепаратистські, відцентрові тенденції.

***ЗНАЧНО** обмежуються можливості впливу Верховної Ради на діяльність уряду. Кабінет міністрів визнається підконтрольним парламенту лише в чітко визначених межах. Верховна Рада позбавляється права висловлювати недовіру комусь із членів уряду.*

Аналіз документа переконує: не турботою про розвиток демократичних засад і забезпечення порядку в країні, ефективне функціонування державних інститутів та їх відповідальність перед народом переймалися розробники Конституції. Навряд чи випадкове те, що в проекті немає положень про засади функціонування органів державної влади, принципи виборчої системи, підзвітність депутатів виборцям, можливість їх відкликання з парламенту, якщо вони не виправдовують виявленого їм довір'я. У ст.76 проекту однозначно проголошено, що «депутати і сенатори не пов'язані імперативним мандатом». Саме поняття «народний депутат» з прийняттям такої Конституції буде вилучено з нашого життя.

***ЯК ЗМІЦНИТИ** владу Президента, зробити його недоторканним і недосяжним для народу, — ця думка червоною ниткою проходить через увесь документ. Можна сказати так: нинішній варіант проекту Основного Закону писано «під Кучму», як попередні — «під Кравчука». Утім, тим дворічний досвід президентства в Україні переконує, що заснування цього інституту не тільки не сприяло підвищенню ефективності і злагодженості в діяльності різних ланок державного механізму, а, навпаки, спричинилося до загострення суперечностей і появи перманентних конфліктних ситуацій у стосунках між законодавчою і виконавчою владами, до розщеплення виконавчої гілки влади, підриву керованості економічними й соціальними процесами з боку держави.*

Саме тому позиція Комуністичної партії щодо недоцільності дальшого існування інституту президентства (її втілено і в проекті Конституції України, розробленому комуністами) знаходить серед населення широку підтримку.

Судячи з усього, нинішній український Президент прагне «ввійти в історію» не лише як реставратор капіталізму, а й як могильник, ліквідатор Рад народних депутатів. Нещодавно він прямо заявив, що **«прийняття нової Конституції означатиме кінець Радянської влади в Україні»**.

Це справді так. Згідно з проектом (ст. ст.118, 119) реальна влада в областях, містах Києві і Севастополі зосереджується у глав державних адміністрацій, що їх призначає і звільняє з посади Президент України за поданням Кабінету Міністрів. Щодо інших міст та районів проектом передбачено, що й там «у разі необхідності» (?) Президент за поданням глав обласних держадміністрацій може призначити глав державних адміністрацій. Будь-якого впливу на діяльність місцевих органів виконавчої влади населення відповідних територій не матиме. Мабуть, «заради дальшої демократизації» відміняють й наявну нині практику обрання глав держадміністрацій (вони ж — голови відповідних Рад) населенням.

Щодо Рад — сільських, селищних, міських, районних та обласних, то вони вже не називаються Радами народних депутатів і оголошуються однією з форм, через які здійснюється місцеве самоврядування (ст.144). Передбачено, що мешканці відповідних територій обиратимуть тільки голів та радників сільських, селищних і міських Рад, а також голів районних і обласних Рад. До складу районної Ради входитимуть голови сільських, селищних та міських (міст районного значення) Рад, а до складу обласної Ради — голови районних і міських (міст обласного значення) Рад. Отже, з представництвом різних верств населення у Радах буде покінчено.

Ліквідація Рад народних депутатів найзапопадливішими прихильниками нинішнього режиму обгрунтована необхідністю втілення принципів місцевого самоврядування, якого, мовляв, у нас не було. Але це не що інше, як спекуляція на недостатній обізнаності наших законодавців з відповідними міжнародними документами.

***ЯКЩО** виходити з критеріїв, визначених Європейською Хартією про місцеве самоврядування (1995 р.), є всі підстави стверджувати: Ради народних депутатів — це одна з найбільш вдалих і ефективних форм самоврядування. Саме через Ради, до складу яких входять обрані населенням представники всіх його верств, громадяни можуть вирішувати місцеві справи і брати участь у розв'язанні питань регіонального та загальнодержавного значення.*

І якщо не займатися демагогією і політиканством, а всерйоз дбати про розвиток демократичних засад, то треба не ліквідовувати Ради народних депутатів, а чіткіше розмежовувати — передусім в Основному Законі — повноваження між центром, регіонами і місцями, між представницькими і виконавчими органами, сміливо передавати на місця вирішення місцевих справ, надати регіонам і місцям максимальну самостійність.

Цим, до речі, буде знято проблему федералізації України, нейтралізовано сепаратистські тенденції, які на нинішньому етапі дуже небезпечні для її єдності і неподільності.

Звичайно, статус Автономної Республіки Крим треба зберегти й чітко визначити в Конституції.

З тексту проекту випливає, що **розробники Основного Закону не відмовилися від намагань нав'язати концепцію України як «національної держави»**. Щоправда, в ньому сказано про рівність прав громадян незалежно від раси, етнічного походження, мови, релігійних переконань, інших обставин (ст.19), про те, що держава дбає про розвиток етнічної, культурної, мовної та релігійної самобутності усіх національних меншин (ст. 11) тощо.

Однак зазначені положення фактично перекреслено визначенням «українського народу як громадян України усіх національностей», з чого починається текст Конституції. Пропозиції ряду членів Конституційної комісії дати іншу формулу — «народ України» наштовхнулися на заперечення інших її членів.

Дискусії з цього питання мають аж ніяк не схоластичний, не суто термінологічний характер. В одній із пояснювальних записок робочої групи попередньої Конституційної комісії зазначалося: «З метою консолідації громадян України усіх національностей, які проживають на її території, **створення правових передумов для сформування єдиної нації** закріплюється положення про те, що український народ становлять громадяни усіх національностей». А єдина нація — це єдина державна мова, єдина культура і все «національне» — радіо, телебачення, Академія наук, консерваторія, опера, центр виставок і ярмарків тощо. Мабуть, саме тому в проекті немає й згадки про «корінну» націю — українську.

Оригінального й тут немає нічого. Свого часу румунський диктатор Н. Чаушеску також прагнув створити «єдину румунську націю» з єдиною румунською мовою, нівелюючи громадян усіх національностей під румунський аршин.

Із концепції української національної держави випливають і суто практичні питання, передусім питання про мову. Зайве шукати в проекті загальноприйняті в демократичних країнах положення про право громадян вільно обирати мову навчання своїх дітей і мову міжнаціонального спілкування. Президент Л. Кучма вже й не згадує про свою передвиборну обіцянку, підтверджену в його промові під час вступу на посаду Президента, щодо наміру домагатися «надання російській мові статусу офіційної зі збереженням статусу української як державної». До речі, й у передвиборній програмі його основного суперника зазначалося: «дві офіційні мови (українська і російська) в Україні».

Можна нагадати, що коли Л. Кравчук ще вперше домагався президентської посади, то в одному з виступів перед виборцями у Донбасі висловив дуже слушну думку про те, **що росіяни в Україні — це не національна меншина, а одна із двох гілок єдиного народу України.** Однак все це було забуто одразу після обрання і, як тепер зрозуміло, було лише передвиборним політиканським трюком для завоювання додаткових голосів виборців.

***ЗВЕРТАЄ** на себе увагу й підхід розробників Конституції до питання про державну символіку. В проекті зазначено, що опис державних символів — Державного прапора, Державного герба і Державного гімну та порядок їх використання встановлюються законом (ст.15). Фактично така норма спрямована, по-перше, на закріплення силоміць нав'язаної націоналістичної символіки, а по-друге, на позбавлення народу України можливості сказати своє вирішальне слово у цьому питанні. Не можна не сказати й про те, що Україна нині навіть формально не має Державного герба, бо так званий «тризуб» було оголошено як тимчасовий «Малий герб», а тексту Державного гімну так і не підготовлено.*

Проект викликає чимало й інших конкретних зауважень, їх висловлювали представники нашої партії в Конституційній комісії.

Не можна не сказати і **про організацію конституційного процесу, її недемократичний характер**. Робоча група, у складі якої немає жодного фахівця, який представляв би точку зору, відмінну від позиції прихильників Президента, демонстративно нехтувала як Декларацію про державний суверенітет України, що мала бути основою нової Конституції, так і багато положень схваленої Верховною Радою Концепції Основного Закону. Зате, перевищуючи свої повноваження, вони внесли до нового проекту положення, що їх уже не раз відкидала Верховна Рада (зокрема про двопалатний парламент, його назву, прерогативи Президента тощо).

Стає дедалі очевидніше, що маємо справу із прагненням агресивного президентського оточення нав'язати суспільству Конституцію, яка має антинародний характер і спрямована на встановлення в країні авторитарного, диктаторського режиму. Щоб надати цьому видимість демократичного характеру, нову Конституцію планують винести **на всеукраїнський референдум.** Але така процедура, як свідчить приклад Росії, деяких інших держав, нічого спільного зі справжньою демократією не має. Не можна не погодитися з тими, хто зауважує, що текст Конституції на 95 відсотків може бути прийнятний, а через інші 5 відсотків його ні в якому разі підтримати не можна.

У цьому зв'язку варто нагадати, що Л. Кучма ще до розгляду в Конституційній комісії підготовленого робочою групою проекту не раз заявляв про готовність винести його на всеукраїнський референдум у разі, коли Верховна Рада не підтримає проект або зволікатиме з його розглядом. Такі заяви не без підстав сприймали як неприхований шантаж, нехтування не тільки чинної Конституції, розтоптаної Президентом, а й підписаного ним Конституційного договору, згідно з яким прийняття Конституції, внесення до неї змін і доповнень є винятковою компетенцією Верховної Ради (п. І, ст.17). До того ж сторони (Президент і Верховна Рада) зобов'язалися (ч. IV «Договору») винести на референдум **узгоджений** текст нової Конституції. Ще більше здивувало те, що Президент, як він сказав під час зустрічі з представниками комуністичної і соціалістичної фракцій, ще не читав проекту, який так гаряче захищав...

Не залишилася поза увагою й та обставина, що, хоча робочу групу формально спрямовували обидва співголови Конституційної комісії — Л. Кучма і О. Мороз, думку останнього з деяких принципових питань, яку він, за повідомленнями преси, викладав під час зустрічей з членами групи, не було взято до уваги. А коли О. Мороз висловив думку про потребу розроблення спеціального Закону про процедуру прийняття нової Конституції, керівник Адміністрації Президента одразу заявив, що Президент накладе на такий Закон вето. (Глава держави в той час перебував з офіційним візитом за кордоном).

Власне, **все це відбиває загальну атмосферу, що склалася в нашій країні після антисоціалістичного перевороту,** характеризує звичаї і методи діяльності, притаманні нинішньому правлячому режимові. Проголошуючи гасла про «консолідацію», забезпечення «злагоди», його лідери не рахуються з тим, що в суспільстві є різні погляди на процеси державотворення, проблеми економічного, соціального, духовного розвитку, зовнішньої політики. Здебільшого суспільству нав'язується позиція, яку не сприймає більшість народу.

Не має твердої більшості й жодна з політичних сил у Верховній Раді. Це, безперечно, утруднює розроблення і прийняття Конституції. Можливо, що й тепер з деяких принципових її положень у Верховній Раді не вдасться дійти згоди. Втім, це було очевидно ще під час затвердження Концепції нової Конституції. Та й саму Концепцію було схвалено тоді, у червні 1991 року, лише після того, як Верховна Рад вирішила винести на всеукраїнський референдум питання про назву Української держави, її символіку, форму державного правління, соціальний вибір народу. До речі, саме за такий підхід до розроблення Основного Закону виступав свого часу і Л. Кучма.

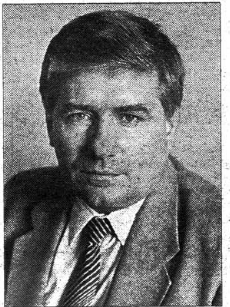
Турбує і те, що керівництво Верховної Ради так і не винесло на обговорення сесії питання про хід роботи над проектом Конституції, хоча рішення про це було прийняте ще у вересні, а матеріали для обговорення мали бути внесені до 15 жовтня.

***ПРИЙНЯТИ** нову Конституцію повинна Верховна Рада, а основні її положення, з яких не буде досягнуто згоди, винесені на всеукраїнський референдум. Це буде справді демократично. З докорінних питань державного будівництва вирішальне слово має сказати народ. Його волю не можна нехтувати.*

Петро СИМОНЕНКО,
керівник фракції «Комуністи України — за соціальну справедливість і народовладдя» у Верховній Раді України, перший секретар ЦК Компартії України;
Георгій КРЮЧКОВ,
член ЦК Компартії України.
(Надруковано в рахунок квоти фракції комуністів у ВР України).

Не може бути простих рішень

ГОСТРОТА соціально-політичної ситуації в Україні спонукає до висновку про те, що глобальна ціна помилки в проведенні курсу реформ сьогодні — це відкочування назад, у вчорашній день, до жорсткої командно-адміністративної системи, що дістала свій історичний вирок унаслідок цілковитої вичерпності свого внутрішнього потенціалу і подальшої безперспективності ще наприкінці 80-х років. Тому кожна помилка властей, кожна похибка і прорахунок у ринковій трансформації нашої економіки ллє воду на млин тих політичних сил, які за головну мету сьогодні ставлять завдання зростання серед пересічного населення ностальгії за не таким далеким і, як декому з позицій сьогодення здається, «безхмарним» соціалістичним минулим.

Задля того, щоб поставити все на свої місця, можна провести досить грубу, але таку, що чітко віддзеркалює суть процесу, образну аналогію. Всередині 80-х років ми нагадували людину, яка стоїть на холодному вітру в старій фуфайці, у ватяних штанах, у кирзових чоботах і шапці-ушанці. В аж ніяк не сучасному, поношеному й не дуже зручному одязі, та принаймні в такому, що більш-менш захищає від негоди. Повз нас проходила усміхнена людина з гордо піднятою головою від усвідомлення своєї значущості, комфортності та зручності свого одягу, людина ця не тільки тепло вдягнена, а й має вигляд модний і сучасний у своїй шикарній дублянці, чудовій норковій шапці, зимових хутряних чобітках тощо. Ми заздрісно подивилися на неї і вирішили свої обноски та дрантя скинути й також надати своїй зовнішності респектабельного вигляду. Але, на превеликий жаль, скинути старий мотлох сил і розуму вистачило, а над тим, що шити, як шити й, головне, як усе це одягнути на себе, точаться тривалі, безплідні дискусії. І ось стоїть ця зовсім роздягнута людина в негоду, під холодним дощем, її продуває пронизливий вітер, і чим більше замерзає, тим менше думає про шикарне вбрання, а дедалі більше її охоплює бажання і нетерпіння зігрітися та захистити себе від холоду. Й по-своєму вона має рацію. Іншої життєвої філософії за такої ситуації від неї годі чекати.

Та для можновладців це має слугувати останнім дзвоником перед початком драматичної вистави, що готується, із зовсім небажаним сценарієм і, головне, з трагічним кінцем. Бо, поки завісу не піднято, треба зробити все можливе, щоб ця вистава не відбулася. Така режисура, з таким одноактним фіналом нікому не потрібна.

Гадаю, єдине, що треба зробити — це, коли не провести корекцію курсу реформ, бо від слова корекція декому чомусь тхне нафталіном, то принаймні внести визначеність і ясність до стратегії реформування з досягненням хоча б якихось хоч найменших позитивних зрушень у житті людей у найближчій перспективі. Це буде єдиний, найголовніший, найвагоміший аргумент на захист курсу реформ.

Настав час, напевне, чітко розставити наголоси й щодо ринку.

СЛІД недвозначно заявити, що ринок — це не мета, тим паче — не самоціль, а лише засіб для досягнення соціальних цілей. І те, що в нашому житті відбувається сьогодні, й близько не схоже на ринок. Інакше, як хаос і цілковита втрата управління, нинішню ситуацію охарактеризувати неможливо.

Слід змінити наголоси й у промисловій політиці. Залучення зарубіжних інвестицій не повинно бути домінуючим напрямом. Центр ваги має бути зміщений на мобілізацію внутрішніх резервів, максимальне стимулювання легалізації тіньового капіталу, використання його для цілей структурної перебудови економіки.

Ясність також слід внести й щодо темпів проваджуваних процесів приватизації. Безперечно, головна мета приватизації — це не подрібнення і поділ усієї загальнодержавної власності на рівні частки — всім порівну, що призведе до ще гіршої ситуації, аніж та, що є нині. Бо мільйони людей, не вклавши, не інвестувавши в підприємство жодного карбованця коштів, обмінявши один папірець — приватизаційний сертифікат на інший — акцію підприємства, одночасно цим самим набуваючи або узаконюючи свій новий статус — співвласника частини майна підприємства, відразу ж претендують на одержання частини прибутку в формі дивідендів. Головна ідеологія приватизації полягає у пошукові ефективних власників, спроможних як ефективно управляти безгосподарною державною власністю, так і інвестувати в оновлення і модернізацію виробництва, його структурну перебудову власні кошти, які не спроможна вкласти держава.

Але, будучи до кінця об'єктивним і неупередженим, сказавши «а», треба говорити й «б». Це за умов відрегульованого ринкового господарства, нормально функціонуючої ринкової економіки приватизація справді веде до зміни одного господаря — держави іншим — приватником. А у нашій країні приватизація призводить до зміни власника і лише готує передумови для створення справжнього господаря. Тобто процес зміни власника у нас не веде до адекватного процесу появи справжнього господаря. Його ми ще маємо виховати. А це тривалий процес.

Від того, що ми роздамо колгоспні землі кожному членові колективного господарства й формально їх усіх зробимо власниками землі, ще не означає, що вони відразу стануть справжніми господарями на землі. Хто був неробою, дармоїдом і п'яницею у колгоспі, той і одержану ним у власне користування землю чи то занедбає остаточно, чи то проп'є. Жодних ілюзій з цього приводу ні в кого бути не може. Це лише у казці гидке качення швидко перетворюється на прекрасного лебедя. Але ж земля — це всенародне багатство, яке ми дістали у спадщину від минулих поколінь і маємо розумно розпорядитися ним, зберегти для наших нащадків.

Зараз дуже часто в різних аудиторіях ставлять одне й те саме запитання. В чому полягав швидкий феномен НЕПу в двадцяті роки, коли розбита, зруйнована спочатку першою світовою, а потім громадянською війною економіка через 3—4 роки буквально ожила і почала різко набирати обертів? Інша річ, що новій економічній політиці тоді суто з ідеологічних і політичних міркувань не дали змоги розвернутися на повну силу, сповна реалізувати свій безмежний глибинний потенціал. Але це проблематика іншої статті. А зараз ми майже 10 років туплюємо на місці і реального покращення немає. І приватизація в основному веде поки що лише до здирництва і крадіжок.

Відповідь, як завжди, до банальності проста. За НЕПу не потрібно було створювати справжніх господарів, цивілізованих підприємців і комерсантів. Вони вже були. Просто сімнадцятого року у них приватну власність спочатку відібрали, а через кілька років політика НЕПу дала можливість їм деякою мірою знову нею обрости. Тобто, іншими словами, вони знову повернулися до тієї своєї економічної ніші, в якій раніш жили й працювали протягом десятиліть. Тому всі рецидиви здирництва, хамства, великомасштабного розкрадання знову проходити не треба було. Все це для них залишилося в далекому минулому, у глибині віків. Тому за НЕПу і почав одразу процвітати більш-менш цивілізований бізнес.

А НИНІ за десятиріччя існування економіки, яка базувалася виключно на державній, загальнонародній власності, почуття господаря, почуття цивілізованого підприємництва було генетично вивітрено протягом кількох поколінь.

Тому, з одного боку, ми цей хворобливий початковий етап, пов'язаний з цілою низкою негативних явищ, все одно маємо пройти. Справжній господар, цивілізований власник, підприємець умить «по щуцьєму веленью» не з'явиться. Але, з іншого боку, теза про те, що господарство повинно якомога швидше позбутися максимально своєї власності й вмить передати її кому завгодно, до будь-яких рук і тим самим ніби одразу, знявши із себе відповідальність за її становище, збереження і примноження власності, залишитися в ролі пасивного спостерігача, сподіваючись на те, що все само по собі владнається і стане на свої місця, також з самого початку хибна.

І треба чесно визнати, що нав'язаний ззовні підхід про те, що, чим менше держави в економіці, тим краще, тим швидше перейдемо до цивілізованого ринку, не буду узагальнювати, але стосовно нашої країни хибний. Не знаю як до ринку, а до загального хаосу ми вже прийшли. Тому позиція держави як стороннього спостерігача безконтрольного процесу розбазарювання, розкрадання, розтягування державної власності, що інтенсивно триває, просто злочинна щодо свого багатостраждального народу і майбутніх поколінь.

У зв'язку з цим напрошується лиш один висновок про те, що головна оцінка приватизації не в її темпах і кількісних параметрах, а в якісних характеристиках нового менеджменту підприємств, що приватизуються. Гадаю, тут, як ніколи, доречне гасло: поспішай повільно.

Сьогодні назріла гостра потреба у реформуванні структури Кабінету міністрів. Передусім через наявність значної питомої ваги державних підприємств треба, мабуть, створити сильне міністерство з питань управління й контролю за державною власністю. **Адже ці підприємства зараз стали майже повністю нічиї. Триває розтягування, пограбування, в прямому розумінні слова, розкрадання державної власності. І ніхто за це жодної відповідальності не несе. Найбільші зловживання, хоч як прикро, мають місце у держсекторі.** Звичайно, під час приватизації здійснювати функцію контролю буде конкретний власник. **Але, навіть, якщо процес приватизації й піде інтенсивніше, все одно частина промислових підприємств, виходячи з певних міркувань, ще тривалий час перебуватиме у власності держави. А отже, вона має пильнувати, контролювати, щоб запобігти кримінальним явищам, які процвітають на держпідприємствах.** Окрім того, виходячи з системи пріоритетів у контексті загальної стратегії реформ, необхідно розробити програми виходу із кризи окремих галузей народного господарства.

Закінчується 1995 рік, рік надзвичайно складний, важкий і в економічному, і в соціально-політичному плані. На жаль, а треба бути відвертим і об'єктивним, докорінний перелом у тенденції розвитку на краще ще не настав. Не буду говорити про помилки, прорахунки, похибки властей. Виправдань цього немає і бути не повинно. Але хотілося б висловити побажання на наступний рік. Об'єктивно до кінця наступного року в Україні можна припинити спад виробництва і цим закласти реальні підвалини початку економічного зростання і на цій основі — підвищення рівня життя народу з 1997 року.

А для цього треба лише одне, щоб у вищих ешелонах державної влади запанував здоровий глузд і економічні інтереси, врешті-решт, почали переважувати недалекоглядну політику. З контексту сказаного випливає, що чим швидше, тим краще, по-перше, відмовитися від найжорсткішої монетаристської політики в економіці, яку нав'язує Світовий валютний фонд, подальше просування у фарватері якої просто згубне для країни, і приступити до реалізації системи жорстких державних пріоритетів в економіці.

Треба йти від життя. А житейська мудрість гласить, що чим менше наявних коштів, тим концентрованіше й цілеспрямованіше вони повинні використовуватися. Пріоритети мають бути встановлені найжорсткіші. Одного разу свого ветерана, який був під час війни хірургом, запитали: чи не боліло у нього серце і чи не мучила його совість від того, що під час операції поранені бійці помирали на операційному столі. Він відповів, що серце, звичайно, боліло, та совість була чиста, оскільки він усе, що міг, зробив для врятування їхнього життя. А от совість мучила тих лікарів, чия помилка була непоправна. Хто був на сортуванні. Хто визначав, кого з поранених ще можна врятувати, і направляв на операцію, а кого, як безнадійних, залишав біля операційної, оскільки всіх оперувати фізично було неможливо. Аналогічна ситуація сьогодні склалася і в економіці. Кабінет міністрів повинен узяти на себе відповідальність і провести таку селекцію галузей. Чітко визначити, які галузі народного господарства держава підтримуватиме, виходячи з визначених пріоритетів, а які повинні сподіватися тільки на самих себе. Це дуже жорстке, вкрай непопулярне рішення, але по-іншому за нинішньої ситуації зробити не можна. Інших варіантів сьогодні вже немає.

По-друге, радикально змінити зовнішньополітичні орієнтири, виходячи з того, що сьогодні зона наших головних життєвих інтересів не на Заході, а на Сході і перш за все в Росії.

Є ще один політичний нюанс, який обійти неможливо. Сьогодні наше суспільство розколоте. Причому розколоте в кількох площинах. З одного боку, ті, хто бачить перспективу України у завтрашньому дні, у просуванні вперед, з іншого — ті, хто хоче повернутися назад, до старої командно-адміністративної системи. Але навіть ті, хто бачить перспективу України у розбудові соціально орієнтованої змішаної економіки, також поділені у баченні шляхів реалізації цієї стратегії. Одна частина реформаторів украй негативно ставиться до СНД, МПА, входження до цих міждержавних структур, впровадження тісних інтеграційних зв'язків з Росією. Є прихильниками швидкої переорієнтації економіки України в бік Заходу на шкоду не лише інтеграції з країнами СНД, а й власним економічним інтересам. Інша частина реформаторів, які налаштовані більш прагматично, вважає, що успішно реалізувати стратегію ринкової трансформації в Україні без могутніх інтеграційних зв'язків з Росією та з іншими державами колишнього СРСР просто неможливо.

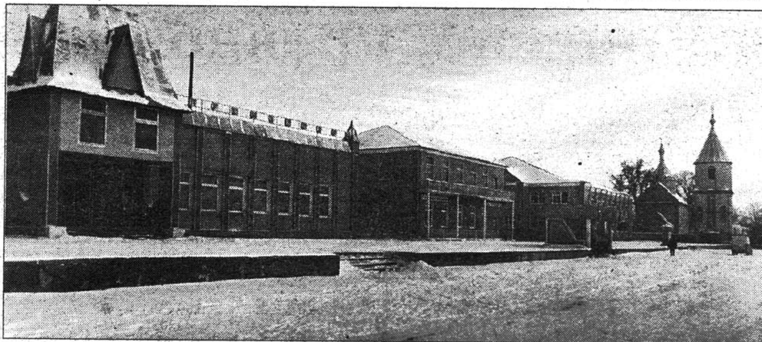
Не переходячи на емоційну хвилю, а намагаючись тверезо аналізувати ситуацію, що склалася, і, головне, прорахунки, які призвели до неї, йдучи врозріз політичній кон'юнктурі, заради об'єктивності треба відзначити таке.

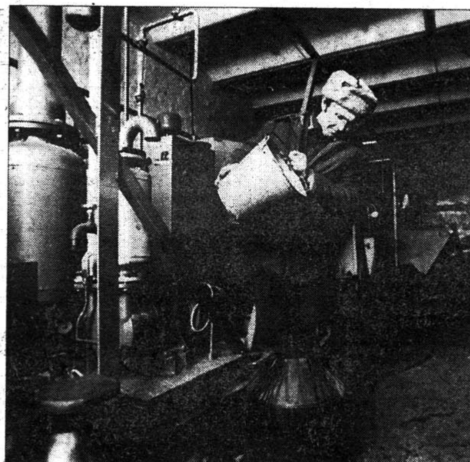
НЕ ЗАПЕРЕЧУЮЧИ стратегії інтегрування в перспективі України до світової системи господарювання, входження її до загальноєвропейського ринку, гадаю, що сьогодні просування до ринку, радикальне реформування економіки без могутніх інтеграційних зв'язків із країнами СНД, і передусім з Росією, безперспективне, більше того, просто приречене.

Незалежно від нашого з вами бажання саме життя зробило таке дуже складне узгодження. І не зважати на ці об'єктивні реалії — означає знову зводити повітряні замки, будувати політику на піску.

Тому виникає потреба прийняття продуманого, виваженого, добре обчисленого рішення, яке, з одного боку, сприяло б максимальному використанню могутнього потенціалу інтеграційних зв'язків з СНД, і передусім з Росією, в рамках непорушності української державності. А з іншого — нарощуючи економічний потенціал України, не втратити наш головний стратегічний орієнтир — інтеграцію до світової системи господарювання. Звичайно, це не просте рішення, не проста арифметика у політиці, а її вища математика. Але інших, простих рішень тут бути не може.

Михайло ЧЕЧЕТОВ,
народний депутат України, заступник голови Комісії з питань економічної політики та управління народним господарством Верховної Ради України.

Якби був у нас мамонт,

він обов'язково опинився б в АТ «Україна» Старокостянтинівського району

Колишній сахновецький колгосп «Україна», що на Хмельниччині, за останніх п'ять років став добре відомим не тільки в нашій державі. І не рекордними урожаями чи надоями, хоч і тут не пасуть задніх, а своєю кінцевою продукцією. А фінансову стабільність господарства забезпечило м'ясне скотарство. На комплексі утримується понад 12 тисяч голів великої рогатої худоби.

У 1985 році колгосп очолив молодий фахівець Віктор Семенчук і одразу почав втілювати у життя заклики держави щодо реформування трудових відносин. У числі перших на Поділлі провів паювання колгоспної власності, створивши акціонерне товариство, де кожний виробничий підрозділ став окремою госпрозрахунковою фірмою.

Вже тоді генеральний директор бачив, що торгувати сировиною господарству невигідно. А тому і запровадив власну переробку: спорудив олійню, м'ясо-ковбасний цех, а згодом — цех для вичинки шкіри, звіроферму. А ще звів два заводи, відкрив два кар'єри з видобування каменю та гравію, почав випалювати вапно, шити шапки, налагодив торговельні контакти із західними фірмами. Як тільки постала гостра проблема з постачанням нафтопродуктів — організував у себе виробництво палива. Сировину бере з власного поля. Ріпакового дизпалива вистачає для тракторного парку. Крім усього, треба сказати, що ріпакова солярка екологічно чиста і при роботі двигуна не забруднює навколишнє середовище...

Оглядаючи господарство, одна високопоставлена державна особа пожартувала:

— Якби в Україні був мамонт, Семенчук обов'язково притягнув би і його сюди.

Кажуть, у кожному жарті є частка істини. У даному випадку ця частка — визнання незвичайної підприємницької жилки в характері народного депутата України Віктора Семенчука.

Михайло ВАСИЛАШКО.
Сергій КОВАЛЬЧУК (фото).

Земля має бути рідною, кровною...

Серед великої сукупності проблем, без розв'язання яких не можна подолати важкої соціально-економічної і політичної ситуації в Україні, на перше місце слід поставити аграрну реформу. Це насамперед тому, що сільському господарству належить визначальне місце у формуванні матеріального рівня життя громадян. Крім того, його недостатній розвиток постійно відчуватимуть усі інші галузі, внаслідок чого соціально-економічна й політична дестабілізація в суспільстві матиме невичерпне джерело для поглиблення. Адже кожна неупереджена людина розуміє, що багатьох сучасних державних, загальнонаціональних бід можна було б уникнути або порівняно легше долати їх, якби ми створили надійні умови для ефективного розвитку сільського господарства. Та без радикальної аграрної реформи цього досягти не вдасться. На переконаності в цьому грунтують свою діяльність державні органи Івано-Франківщини.

Спонукало нас до реформ також усвідомлення, що сільське господарство, селянство Прикарпаття найбільш підготовлені до переведення галузі на істотно нові засади господарювання. І серцевиною тут могла стати земля, земельна реформа, яка на Прикарпатті розпочалася задовго до прийняття Земельного кодексу. Підстав для вибору такої стратегії було задосить.

Більшість районів нашої області розташовано в гірській або передгірській зонах, через що Івано-Франківщина найменш забезпечена землею порівняно з іншими областями України. На одного мешканця тут припадає лише 0,43 га сільськогосподарських угідь, з яких рільні тільки 0,28 га. Через те, що у нас переважає сільське населення, то і в розрахунку на одного мешканця села землі доводиться мало що більше — відповідно 0,77 і 0,51 га. За цим критерієм у гіршому становищі перебуває хіба що Закарпаття. Особлива тяга прикарпатських селян до землі була непереxідною і становила їх постійний соціально-політичний інтерес.

Старше покоління ще добре пам'ятає час, коли земля не була нічиєю, а своєю, рідною, кровною.

Тому як тільки після проголошення політичної незалежності України з'явилися ознаки того, що село зможе зажити по-новому, соціально-економічні перетворення в Галичині і Івано-Франківщині також почали розвиватися швидше і глибше, ніж це мало місце в інших регіонах нашої держави. З цього приводу прикарпатцям довелося наслухатися і витримати багато безпідставних звинувачень, ніби вони найпершою своєю метою ставлять насильницьку деколективізацію. Хоча жодної спроби розпустити насильницьким шляхом бодай один колгосп у нашій області не було і жоден колгосп у такий спосіб не розпався.

Щоправда, як тільки стало очевидно, що аграрні перетворення можуть стати реальністю, область одна з перших в Україні пішла по їх шляху. Підтвердженням цього може слугувати хоча б те, що паювання майна в колгоспах тут почалося ще за радянських часів, коли ніяких офіційних документів, які дозволяли б це, ще не було. Внаслідок цього на час прийняття Закону «Про колективне сільськогосподарське підприємство», у якому було закріплене право паювати колгоспне майно, паювання охопило вже більшість районів області, яка закінчила цю роботу однією з перших в Україні.

Відповідні висновки зробили також місцеві політичні сили, і особливо органи державної влади. Вони усвідомили, що історія не простить їм, якщо не скористаються з можливості піти шляхом аграрних перетворень і не допоможуть селянам почати господарювати по-новому.

В області відпрацьовано стратегію на радикалізацію аграрних перетворень і обрано відповідну тактику щодо їх практичного здійснення. Найважливішими їх складниками стали:

а) дотримання відповідного чинного законодавства;

б) поєднання організаційної роботи з прискорення і поглиблення реформи з боку обласних і районних органів влади з активізацією відповідних починань на місцях, на підприємствах;

в) здійснення в єдності перетворень у майнових і земельних відносинах власності;

г) реформування колективних господарств (спілок селян) у більш прогресивні виробничо-господарські структури;

д) сприяння становленню фермерського укладу;

є) розвиток присадибного сектора.

У липні 1993 року затверджено Програму подальших дій щодо реформи земель, призначених для товарного сільськогосподарського виробництва. Затверджено також Положення про сертифікат на право приватної власності на землю в межах середньої земельної частки.

Визнано, що недоцільно огульно передавати цілі території в колективну, тобто нічию власність, змінюючи вивіски подекуди збанкрутілих господарств.

Селяни добровільно мають вибирати форми господарювання та власності.

Одночасно розроблено механізм, який дає можливість безболісно, на основі приватної власності на майновий пай у засобах виробництва та земельну частку без поділу масивів землі, формувати в землеробстві і тваринництві кооперативи, орендні підрозділи, фермерські господарства як самостійні юридичні особи.

Вони можуть входити з іншими підрозділами переробляння, сервісу в асоціації, закриті акціонерні товариства, об'єднання тощо.

Наша особливість та, що спочатку відбувається роздержавлення і приватизація земель та видання сертифікатів на право приватної власності в межах земельної частки без визначення в натурі. Частина землі залишається в державній власності.

Даємо можливість власникам сертифікатів обдумати, як і з ким об'єднатися та як використовувати далі належну їм землю і засоби виробництва.

При цьому ми не витрачаємо коштів, яких і так немає, на виготовлення державних актів на право колективної власності. На сьогодні майно селянських спілок розпайовано і в основному видано на руки акції. Значна робота ведеться з часткування землі.

Решта власників сертифікатів, а це пенсіонери, працівники інших галузей господарства, соціальної сфери, передаватимуть свою частку в оренду, продаватимуть ефективному господареві й одержуватимуть відповідну орендну чи іншу плату.

У Галичині не розуміють тих, хто не просто не сприймає приватної власності, особливо на землю, а ще й залякує нею селян. При цьому противники приватної власності на землю полюбляють посилатися на країни, у яких земля перебуває у державній власності. Для них байдуже, що таких країн одиниці та що практично весь світ живе на засадах приватної власності на землю. Їхня ортодоксальна заполітизованість щодо минулого нині є основною причиною того, що аграрна, особливо земельна реформа йде надто повільно, а якась частина громадян її зовсім не сприймає. Рано чи пізно їм все одно доведеться визнати, що і в Україні, найперше у сільськогосподарському секторі, майбутнє за приватною власністю.

За підтвердженням цього не потрібно заглядати далеко наперед, воно вже тепер проявляється з усією очевидністю. Досить сказати, що дедалі сміливіше й результативніше заявляють про себе особисті підсобні господарства, які є не що інше як приватні. Донедавна вони в нас були дуже малоземельні. Лише останніми роками площі наданих їм земельних ділянок збільшились. І тепер, маючи 55,6% сільськогосподарських угідь, вони дають 56,2% валової сільськогосподарської продукції, тут виробляють: молока — 75%, м'яса — 62%, яєць — 82%, плодоягідних культур — 96%, картоплі — 95%.

Відомо, що в колективних сільськогосподарських підприємствах України має місце швидке зменшення поголів'я практично всіх видів тварин. Не обминуло це й Івано-Франківщини, в усуспільненому секторі якої поголів'я великої рогатої худоби за останні роки зменшилося на 57,3%, у тому числі корів — на 64,6%. Помітно, на 54,8%, скоротилося поголів'я свиней, на 70,2% — овець. Зовсім іншу картину маємо у приватному секторі, де поголів'я худоби за цей же час зросло. Якщо на час завоювання Україною політичної самостійності на цей сектор припадало у вартісному виразі 55,5% виробленої в області тваринницької продукції, то тепер цей показник зріс до 68,8%.

Певний розвиток одержує інша гілка приватного господарювання на селі — фермерство. І хоча внесок фермерів у продовольчий фонд області ще дуже малий, та все ж становлення фермерського укладу дедалі повніше заявляє про себе. Ми переконані, що з паюванням землі між членами спілок частина з них здаватиме належні їм земельні паї в оренду фермерам, і вони міцніше ставатимуть на ноги.

Селянські спілки області охоплені реформуванням і створенням нових **агроформувань, які грунтуються на нових виробничих відносинах.** Тут самі власники майна і земельних часток вирішують, **яким формуванням віддати перевагу.** Тому ці агроформування в кожному районі мають свої особливості й серед них є:

закрите акціонерне товариство. Прикладом такого є ЗАТ ім. Степана Мельничука Коломийського району, яке очолює М. Вишиванюк.

Окремі **орендарі** (колишні голови селянських спілок М. Хавлюк у Галицькому районі і Д. Ладусяк у Коломийському районі), яким селяни здали в оренду свої частки майна і землі.

У селі Вільшаниці Тисменицького району, **крім спілки селян, діють 18 фермерів.** Досі в них були невеликі земельні ділянки від 3 до 18 гектарів. Але як тільки **члени спілки одержали сертифікати на право приватної власності на земельні паї, частина з них передала їх в оренду фермерам, об'єднуючись навколо найбільш підприємливих.**

А частина селян продовжують членство у місцевій селянській спілці, і до їх позицій також ставляться з розумінням. Це важливо у зв'язку з тим, що, по-перше, кожний селянин обирає найбільш прийнятну для нього форму господарювання, а по-друге, починає розвиватися конкуренція між фермерами і колективними господарствами. А це, як відомо, важлива передумова пошуку більш ефективних форм господарювання. Це нове явище для села, переваги якого потрібно найкраще використати.

Уже цього року з'явилася ще одна форма приватних селянських господарств. У селі Берлогах Рожнятівського району голова місцевої спілки С. Данилів на базі належних йому землі й майна створив приватне підприємство «Берлоги», якому частина селян виявила бажання здати земельні майнові паї **в оренду як приватному орендареві.**

Новий тип колективного підприємства створено у селі Павлівці Тисменицького району, у якому традиційна спілка селян перетворилася у спілку селян-власників, наділивши її голову І. Росіцького великими повноваженнями для керівництва на засадах єдності підвищення відповідальності і достатньо високими правами. Замість правління тут діятиме рада спілки, але тільки з правами дорадчого голосу.

Усе це робиться, щоб відійти від єдиного типу колективного підприємства — спілок селян до множинності їх форм і виявити переваги найкращих з них. Крім того, це дає можливість розвивати на селі середніх власників, що в поєднанні з дрібними власниками, які діють на присадибних ділянках, і великими — як традиційні спілки поєднати переваги одночасного функціонування підприємств різних розмірів.

Як бачимо, життя породжує форми господарювання на селі, які ще рік-два тому здавалися неймовірними. Та саме це в багатьох випадках окремими прикладами вказує шлях до майбутнього. На селі виростають середні власники, які переважають у всіх розвинених країнах.

Принципово новим явищем у прикарпатських селах є реформування в істотно інші виробничо-господарські структури спілок селян. Їх найважливішою особливістю є поєднання власності працівників на земельні та майнові паї з колективними формами господарювання. Тобто і тут дедалі повніше заявляє про себе приватна власність. Але така її форма, яка дає змогу зберегти від подрібнення великі сівозмінні площі й надбане кількома поколіннями селян майнове багатство. Виняткову важливість цього можна показати на прикладі спілки селян «Покуття» Городенківського району, якою вже понад двадцять років уміло керує В. Кнігніцький. Їй передано 3783 га земельних угідь, в тому числі 3324 га ріллі, а її майно оцінюється в 130 млрд. крб. Там чи не найкраща в області земля, добре відпрацьована система господарювання. То чи варто було б усе це руйнувати? Більшість її членів твердо сказали «ні» і продовжують господарювати колективно.

Як бачите, **в нас ніхто не нав'язує селянам якихось обов'язкових структур.** Формуються різні агроформування з урахуванням конкретних умов і особливостей.

Ми вважаємо, що це позитивно, бо дає можливості визначитися в майбутньому щодо найефективніших і найдієздатніших форм господарювання на землі.

А від них ми чекаємо **раціонального використання землі** й основних засобів та задоволення потреб населення в харчових продуктах, а промисловості — в сировині.

І найголовніше, щоб кожний селянин відчув себе справжнім власником майна, землі та результатів від її використання.

Сільське господарство в області розвивається у різних напрямах. Обласна держадміністрація особливу увагу приділяє захистові селян — як тих, що господарюватимуть індивідуально, так і тих, хто віддаватиме перевагу колективним господарствам. Головне, щоб жодний селянин у процесі реформи не тільки не постраждав, а навпаки, залишився, як і селянство в цілому, у виграші.

Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ,
народний депутат України, голова Івано-Франківської обласної державної адміністрації і обласної Ради народних депутатів.

Гей, цоб, цабе, рябий, тпру! До аграрної реформи...

(Початок на 1-й стор.).

ЯК ВІДОМО, донедавна взагалі й мови не могло бути про якусь там приватну власність, тим паче на землю. У лютому 1991 року Законом про власність було визначено індивідуальну, колективну і державну форми і лише у наступному, 1992-му зробили спробу легалізації приватної власності на землю, коли Верховна Рада прийняла Закон про форми власності на землю. Але діяти він не міг, доки не внесли змін до Конституції, Земельного, Цивільного кодексів, інших законів. Аж після того стали реалією три форми власності на землю: державна, колективна і приватна.

Здавалося б, тепер дій — приватизуй, передавай найдорожчий селянський скарб у роботящі господарські руки. І годуй себе, а також свій народ. Та не так сталось, як гадалось.

Завертілося колесо політичного механізму, що ввімкнуло шестерінки правові, економічні, соціальні, ментальні, національні... Величезна кількість поглядів, думок, оцінок, пропозицій, часто полярних, і спричинила оте «давати — не давати», «дозволити — заборонити», «відчинити — закрити», «розпочати — припинити»...

Читачі, певне, пам'ятають недавню «бійку» у Верховній Раді: парламентарії відхилили методику втілення указу Президента щодо невідкладних заходів у прискоренні земельної реформи у сфері сільськогосподарського виробництва. Спохопилися... через рік після видання указу. Мовляв, не варто поспішати з реформами на селі, створювати ринок землі, робити її товаром, предметом купівлі, продажу, застави, дарування, передачі у спадок тощо.

То що ж робити далі з землею? Скільки людей — стільки й рішень, поглядів, намірів. З деякими із них познайомимо читачів.

Безглуздя нічийності

Мені, як говориться, з обов'язків служби доводиться брати участь у вирішенні питань, пов'язаних із фермеризацією, як це дехто називає, села. Всілякі є випадки — несприйняття нового власника, що отримує землю в особисте користування, і керівниками, що побоюються конкуренції, і самими селянами, котрі вбачають у сучасних фермерах майбутніх глитаїв.

Деякі ферми, не витримавши «лихої долі», відмовляються від задуманого, віддають землю, котрої так добивалися і про яку так мріяли. Але на їх місці з'являються нові, і нині в Україні вже понад 35 тисяч фермерських господарств. Хоч і потихеньку, але спостерігається тенденція на їх збільшення.

Оскільки на власні очі бачу, як господарюють фермери, можу твердити: ставлення до землі у них набагато краще, ніж у колективних сільгосппідприємствах. Наприклад, у 1995 році у Звенигородському районі у фермерів урожай цукрових буряків був чи не вдвічі вищий, ніж у КСП, кращі збори зерна, овочів, фруктів.

А вся справа в тому, вважаю, що за існування колективної власності утвердилося безглузде поняття «наше», що навіть гірше від означення «нічиє», бо цілком зіпсувало господаря. Фермери ж ставляться і до землі, і до результатів праці як до свого, власного, приватного. Це і спонукає їх трудитися краще, якісніше, прагнути отримати якомога більше від землі, потурбуватися і про майбутню віддачу.

Інша річ, що потрібні розумні, вивірені закони, які не давили б фермерів, не даючи їм дихнути, а сприяли розвитку їх ініціативи, творчості, розквіту господарства. Адже нині держава накладає на них такі податки, що дуже важко, чесно працюючи, отримувати прибутки. Дехто, знаю, приховує врожайність, бо за вищі врожаї треба платити більші податки. Хіба це розумно, хіба це спонукає до результативнішої роботи?

Вважаю, податок має бути один — за землю, за її якість. Тоді, певен, відразу підніметься сільськогосподарське виробництво. Перспектива, гадаю, за приватизацією землі, щоб потрапила вона у руки справжнього господаря.

Яків ШВАЧКА,
начальник сектора Черкаського обласного управління сільського господарства і продовольства.

Хто сказав «Геть колгоспи!»?

Читав якось, що радник Президента Анатолій Гальчинський висловився, нібито колгоспи віджили своє і їх ліквідують. Ні, колективне землекористування колгоспів і радгоспів, як і сама форма цих аграрних підприємств, ще не використали своїх можливостей. Роздержавлення і приватизація майна в них, без сумніву, стануть важливим важелем мотивації до кращої праці, і без паювання землі тут не обійтись. Але саме паювання, як би воно не здійснювалось, зовсім не означає, що земля обов'язково має перейти у приватну власність.

Розпайована в колективних сільськогосподарських підприємствах земля без виділення в натурі не може бути приватною власністю, вона є колективно-індивідуальною. Тому вона не може бути товаром, не підлягає купівлі-продажу, розподілу в натурі. Це ж стосується і права власності із колективного сільськогосподарського підприємства із своїм паєм.

Постають запитання: коли це можна зробити — відразу після завершення паювання, чи згодом, як буде виділятися пай і де — за бажанням власника чи вольовим методом? Чи не призведе це до загострення соціально-політичної ситуації на селі, адже кожен претендуватиме на кращу ділянку? І як у таких випадках справедливо вирішити це питання в передгірських і гірських районах Карпат і Криму, де земель обмаль, та у степових?

Чи не краще однозначно вирішити, що земельний пай — це довічний доход члена колективного сільськогосподарського підприємства, який може здаватись у спадщину, даруватись, але виключно для аграрної мети і в межах колективного землекористування. Що ж до виходу з господарства і ведення самостійного, то земля у розмірі паю має виділятися в натурі не з колективного земельного фонду, а з державного запасу. Збереження паїв у загальному землекористуванні без виділення їх у натурі стане надійною і реальною базою створення спілки (асоціації) селян по спільному обробітку землі. Але в такому разі кожен селянин повинен на свій земельний пай одержувати певний доход: чи то натурою, чи то грішми. Цей доход може виплачуватись державою як єдиним власником землі, або ж спілкою селян, але тоді на цю суму слід зменшити прибутковий податок господарства, який воно сплачує державі.

Микола ХОРУНЖИЙ,
кандидат економічних наук.

Київ.

Навіщо «гнати коней»?

Скрізь, де б я не виступала, — на сесіях Верховної Ради, на зустрічах із виборцями чи в мас-медіа — підкреслюю: не поспішайте з приватизацією землі, давайте підійдемо до цього виважено, врахуємо всі «за» і «проти».

Чому? Скажу просто: аби у поспіху не наробити дурниць, а потім лізти назад рачки. У такій добре розвиненій зокрема і в аграрному питанні країні, як США, де мені випало побувати, йде нині зворотний процес: держава... скуповує землю у приватних власників, і частка державного землекористування рік у рік зростає. Можу навести немало подібних прикладів, що стосуються інших країн.

А що робимо ми? Прагнемо прискорити приватизаційний процес, укази видаємо, постанови приймаємо щодо механізмів привласнення тощо. І це за становища, що не маємо такого як слід земельного законодавства, в якому одне дуже часто суперечить іншому. Скажімо, лише положення Земельного кодексу «не ув'язуються» з нормами двох десятків законів, указів Президента, постанов Кабінету Міністрів. Та й у самому кодексі з десяток суперечностей. Чим керуватися місцевим Радам при проведенні приватизації — може, кому що вигідніше?

Заявляла раніше і нині не відступаюсь від своїх слів: якщо ми, законотворці, дозволимо провести приватизацію землі наскоком, галопом, то вчинимо злочин і перед нинішнім поколінням, і перед нащадками, і перед людством взагалі. Адже земля — наше найбільше багатство! — може потрапити до рук тих, хто будуватиме на ній, наприклад, аеродроми, розроблятиме кар'єри, нею можуть заволодіти іноземці тощо. Ні, цього допустити не можна!

Як на мене, то майбутнє — за орендою землі, яка передбачає і певний контроль за її використанням, і заборонить передачу її до чужих і нечистих рук. Скажімо, у Франції земля здається в оренду на 25 років, але не кожному. Орендар до припинення строку оренди не повинен досягти пенсійного віку, зобов'язаний мати знання і вміння догляду за землею. Він мусить використовувати її тільки у сільськогосподарських цілях, не повинен порушувати вимог антимонопольного закону. Подібні вимоги до орендарів в Англії — вони мають бути віком до сорока років, мати п'ятирічний стаж роботи на чийсь фермі.

А поширеність оренди хіба не свідчить про доцільність її застосування? У тій же Франції, наприклад, орендарі обробляють більше половини сільськогосподарських угідь країни, а в Сполучених Штатах Америки — 45 відсотків.

Думаю: ми могли б узяти все краще зі світового досвіду і виробити свій, притаманний українському менталітету, шлях реформування села. А не «гнати коні», як того жадають і нав'язують нам певні політичні кола та економічні сили. Адже це — на шкоду нашому народові.

Валентина СЕМЕНЮК,
народний депутат України.

На нашій і своїй землі

Останнім часом дуже багато нарікань у фермерів: те їм не підходить, там їх ображають, ніяк не допомагають. Не заглиблюватимусь у деталі, не переконуватиму, що то якоюсь мірою й ознаки ринкової економіки. Скажу лише, що й у мене не все гладко, але в цілому не скаржусь. Праця на землі, якої маємо сім'єю 50 гектарів, дає і задоволення моральне, і можливість нормально жити, матеріально забезпечувати сім'ю. Зі мною працюють дружина Ольга, старший син Віктор, а менший Юрій та донька Таня, ще школярі, теж допомагають, всі вміють, призвичаюються до роботи на землі, матимуть, якщо, звичайно, побажають, добру і перспективну спеціальність. У всякому разі, пізнають, що таке справжня праця на землі, яка то радість — виростити на ній щось, побачити результати справи рук твоїх. Думаю, якби в Україні отакий сільський сімейний уклад утверджувався, заохочувався державою і суспільством, то дуже швидко мали б ми достатки вдесятеро більші, не були б у таких, як нині, злиднях.

Свого часу мені вдалося придбати трактор, комбайн, що тепер дозволяє належно обробляти землю. Часом гарячої пори і сельчанам своїм допомагаю, коли просять. Добрі ділові стосунки склались у нас із КСП «Карпилівське», що у нашому селі. Може, то і правильно, що на селі мають бути різні форми землеволодіння і господарювання, тоді б ми і вчились один в одного, і краще ходили б біля своєї неньки-землі, і конкурували у розумних межах, а при потребі — допомагали б.

Єдине, в чому переконався, побувши фермером, — треба відчути себе господарем на землі. Тоді зовсім поіншому ставитимешся до неї, бо зацікавлений, щоб усе робити по-людському, добросовісно, на найвищому рівні. У 1995 році, забезпечуючи сівозміну і залишивши собі, зумів продати державі 50 тонн добірного зерна, маю непогані інші показники.

Хотілося б, щоб і держава більш зацікавлено, чесно і порядно ставилася до нас, ніж тепер. А то ось за те зерно зі мною як слід досі не розрахувалися. Зате податки справляють з мене вчасно. Доцільно було б створити для нас якусь систему матеріально-технічного забезпечення, щоб не самотужки, всюди переплачуючи, діставали, хто, де і як може, насіння, добрива, запчастини, техніку, пальне.

Відчуваю потребу у навчанні. Хай би це була школа чи постійно діючі курси, але, скажімо, у зимове затишшя ми могли б отримати знання з питань маркетингу, бухгалтерії, техніки, агрохімії, насінництва, захисту рослин тощо. Там могли б учитись і наші діти, що забажали працювати на нашій і своїй землі.

Іван САМІЙЛЕНКО,
голова фермерського господарства «Янтар» Лубенського району.

Полтавська область.

Кожне обговорення й обдумування цього питання породжує все нові неясності. Як все-таки вчинити з землею? Селянська спілка, наприклад, заявляє, що перетворення землі на товар — це найбільший гріх і злочин перед Україною. Реформатори виконавчої влади (зокрема, віце-прем'єр Петро Саблук) переконані, що у ринковому середовищі мають бути ринок цінних паперів і ринок землі, отож земля — також товар. Народний депутат Левко Лук'яненко певен, що перемога колгоспного ладу над приватновласницьким на селі була б національною трагедією. На думку першого заступника Голови Верховної Ради Олександра Ткаченка нав'язування потреби приватизації землі є тимчасовим проявом, отож, мовляв, цього ніхто не допустить.

А як ділити землю? Одні кажуть — на кожного громадянина країни порівну (у сотках або грошовому вираженні). Дехто заперечує: землю — тільки тим, хто на ній працює, себто, членам КСП. Інші запевняють: усунути від приватизації мешканців міста — це вбити клин поміж селянами і городянами.

Чи таке: на жителя гірських районів припадає по 6 соток землі, а на степовика — по кілька гектарів. Як їх помирити? А кому наділяти «горбаки», піски й еродовані ділянки, якщо всім хочеться рівних і чорноземних? Або ось: дадуть людині землю, а вона, скажімо, захоче килими ткати. Куди подіти землю? Не все ще зрозуміло з ціною, кадастрами, міською землею, виділенням паю в натурі...

Запитання, запитання. Мабуть, це плюс полярність поглядів на проблему і зумовлює те, що земля досі — поміж суходолом і твердю небесною. Чи довго ще терпітиме те селянин, що вже рветься з рабства сталінського колгоспного ладу? Чи чекатиме дива Господнього?

Микола ФЕДОРЕНКО.

Точка зору

ГІРКА ПРАВДА ПРО ТРЕТЮ СВІТОВУ

ЩОРАЗУ, розмовляючи з виборцями в трудових колективах, на прийомах, під час зустрічей на вулицях рідного міста, я бачу, яке важке життя у більшості з них. У своєму завтрашньому дні не впевнені, гадаю, навіть небагато з тих, хто порівняно добре призвичаївся до цього життя.

Проте народ досі практично нічого не знає про справжніх замовників і виконавців тієї сваволі, злиднів, принижень і хаосу, що нас спіткали через наївність і нечесність тих керівників, котрі правили нами багато десятиліть і керують нині.

Справи нинішнього керівництва України, Росії та інших держав колишнього Радянського Союзу, окрім Білорусі, так різняться від їхніх виступів і передвиборних обіцянок, що, здається, то не люди, а якісь маріонетки, яким байдуже, що говорити і що робити. Наслідки їхньої «ударної» роботи ми відчуваємо спочатку своїми шлунками і шкірою, а потім головою. Мимоволі постає питання: за чиїм сценарієм чинять цей сатанинський експеримент над народом?

Відповідь нескладно віднайти, коли ознайомитися з відвертям американських політиків за останні 100 років.

Нещодавно в США видано книгу «Перемога», де описано технологію руйнації Радянського Союзу за секретними директивами президентів Рейгана, Буша і Клінтона. Стрижнем цієї технології була розпочата на початку 80-х років Центральним розвідувальним управлінням за вказівкою президента Рейгана серія підпільних операцій і величезних грошових субсидій «п'ятій колоні» на території Радянського Союзу. Вибухи складів боєприпасів у Вірменії і на Далекому Сході, вагонів з вибухівкою в Арзамасі і Свердловську, газопроводу під Уфою, все це — результати бездоганно спланованих диверсій.

Аналіз подій, що відбулися, відбуваються і прогнозованих, дає змогу зробити висновок про те, що ми є свідками, учасниками і жертвами третьої світової війни, війни без лінії фронту, гір трупів і крові.

Перша фаза цієї війни, що її називають «холодною», закінчилася Бєловезькою угодою про розпад Радянського Союзу. Нині відбувається друга фаза — цілковита руйнація військової та економічної могутності на теренах колишнього СРСР. Провадиться підготовка до третьої фази третьої світової — окупації слов'янських держав. Саме про це заявлено у розсекреченій директиві №13 президента Клінтона: «Мета НАТО в майбутньому — ввести миротворчі сили в регіони етнічних конфліктів і прикордонних розбратів від Атлантичного океану до Уральських гір».

Ще відвертіше про цілі Сполучених Штатів відносно нас з вами заявив нещодавно заступник міністра оборони США Поль Вулфовіц: «Наша головна мета — запобігти становленню нового конкурента, будь-де на території колишнього СРСР, що становив би загрозу для США того рівня, яку становив Радянський Союз».

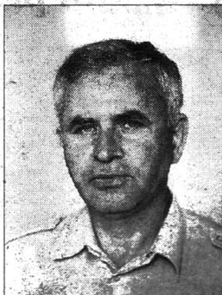
Трагедія мільйонів громадян України в тому, що вони досі не розуміють, що також живуть у переможеній країні.

Саме про це заявив один з архітекторів американської експансії Збігнєв Бжезінський в інтерв'ю московській газеті «Сегодня»: «Американського партнерства з Росією не існує. Росія не може претендувати на роль наддержави. Після 70 років комунізму вона була переможена в титанічному двобої. Росія кинула виклик США й була здолана. Контроль над Євразією вимагає руйнації Росії, незалежно від того, який політичний лад у Росії».

Найна́ївніші скажуть, що загострення російсько-американських відносин характерно лише для радянського періоду і не стосується незалежної України. Проте це не так. Відомий американський расист Джон Барджес заявив 1904 року: «Коли США мають у сучасному світі природного ворога, то ним є Росія. В найближчі 25 років Росія стане небезпечною для США». Вже 1911 року США розірвали торгово-економічні відносини з Росією.

Таким чином, технологічна і торговельна блокада чинилася незалежно від того, яке правління в Росії — монархічне чи комуністичне. Експансія завжди була підвалиною американської політики, бо, за висловлюванням того самого Барджеса, «втручання в справи народів не остаточно варварських, які мають певний прогрес в організації держави, але неспроможні розв'язати свої політичні проблеми, — справедлива політика».

Усі ми — українці, росіяни, білоруси, татари та інші народи

СРСР для американських політиків лише напівварвари.

Саме така філософія дала змогу президентові Франкліну Рузвельту заявити через кілька десятиріч: «У важливий для Америки країні завжди краще мати на престолі свого сучого сина, аніж чужого». Сьогодні «сучі сини» потрібні Сполученим Штатам Америки для захоплення ядерної зброї і природних багатств колишнього СРСР, бо власних розвіданих запасів нафти й газу американцям вистачить щонайбільше до 2005 року. Незалежній Україні в цьому протистоянні відводять, принаймні, роль антиросійського тарана.

Ким же є два перших українських президенти та їхній російський колега, відповідальні за мільйони сімей, що розпалися, розділені кордонами і злиднями, за цілковиту руйнацію промисловості і сільського господарства, яку можна порівняти з післявоєнною, за занепад радянської військової могутності, яка може обернутися для наших народів найближчими роками стражданнями військового лихоліття, — нехай кожен визначить сам.

Хіба не принизлива для 14,5 мільйона українських пенсіонерів неспроможність Президента Кучми і його уряду підвищити межу малозабезпеченості «аж» до 4,8 мільйона карбованців, які за своєю купівельною спроможністю відповідають 19 карбованцям у 1980 році, коли рахувати за цінами на хліб, 12 карбованцям за зрідженим газом і 4 карбованцям за вугіллям? На перший погляд, ці цифри кажуть лише про ступінь убожіння мільйонів чесних трудяг, бездарність і непорядність президента, міністрів і депутатів, що його підтримують. Проте коли до цих цифр додати зрослу купівельну спроможність «межі малозабезпеченості» за горілкою — 24 пляшки сьогодні проти 10 за 50-рубльову пенсію 1980 року, то технологія геноциду народу України у другій фазі третьої світової війни стане зрозуміла кожному.

Наведена вище арифметика свідчить про неможливість покращення життя за допомогою самих лише економічних вимог, до чого нас посилено штовхають виконавча влада, продажні профспілкові лідери, пропрезидентські телебачення, радіо і газети.

Історія знає тільки три способи покращення життя народу: соціальна революція, загарбницька війна або обрання мудрого керівника. Перші два способи нині майже нікого не влаштовують, а третій наші західні «благодійники» і «п'ята колона» всередині країни перешкоджають реалізувати. Для дезорганізації виборчого процесу вони створили в Україні 42 політичні партії, більшість з яких — бутафорські.

Державні і приватні засоби масової інформації намагаються дезорієнтувати виборців, підірвати їхню віру в можливість оптимізації суспільних відносин за допомогою чесних виборів. Вибори — природний процес і мають у житті суспільства таке саме значення, як і регулярне генеральне прибирання у квартирі або одруження для створення сім'Ї.

К. Маркс про таку ситуацію писав: «Нації, як і жінці, не прощається хвилина необачності, коли перший стрічний авантюрист може вчинити над нею насильство». Такою хвилиною необачності для громадян України є поки що вибори президента і народних депутатів.

Сьогодні виборча дільниця є для напівголодних пенсіонерів і напівбезробітних полем битви, єдиним місцем, де вони можуть постояти за себе від утисків «жирних котів» і можновладців, які їм прислуговують. Саме такий злам у свідомості простого народу стався нещодавно на виборах у Волгограді, де до міської думи обрано 90 відсотків комуністів. Як і 1942 року, «великий перелом» у свідомості слов'ян знову відбувся на Волзі. Тоді з волзьких берегів на українську землю прийшло визволення від фашизму.

Самозбереження і виживання слов'ян невдовзі примусить їх поставити крапку на небезпечних іграх президентів на землі, що дедалі зубожіє, з народом, який вимирає. Кожний народ хоче бути ситим і вічним. Нині немає ні то, ні того, а перспектива ще гірша.

Тому, як і в 1654 році, сьогодні українцям потрібна Друга Переяславська Рада за участю всіх 37 мільйонів дорослих громадян. Порятунок народу України у третій світовій війні — у єднанні слов'ян.

**Микола ПИЛИПЕНКО,
народний депутат України
від Джанкойського
виборчого округу №29
(Автономна Республіка
Крим), член фракції
«Комуністи України за
соціальну справедливість і
народовладдя» Верховної
Ради України.**

ВІД РЕДАКЦІЇ. У статті М.В.Пилипенка, народного депутата України, є положення, які дискусії не підлягають. Зокрема, навіщо нам друга Переяславська Рада, коли цілком достатньо тієї однієї, яка нічого хорошого Україні не дала. Та й росіяни, українці, білоруси — це далеко не всі слов'яни, коли вже говорити про об'єднання слов'ян. І що розуміти під таким об'єднанням! До дружби і рівноправного партнерства з Росією Україна завжди готова. Проте минулі 340 років кажуть про те, що Росія була готова не до партнерства з братами-слов'янами, а до гегемонії над ними. А до чого вона готова нині!

Проте є привід, і не один, для дискусії. Автор наводить факти, що мали місце на початку XX століття. Вже тоді певні політики в США вважали Росію «природним ворогом». Так, у той час Російська імперія могутньо виходила на передові позиції у світовому господарстві. Проте постає цікаве питання: то на чий млин об'єктивно пролили воду організатори Жовтневого перевороту, внаслідок якого Росія втратила Польщу, Фінляндію, а також мільйони громадян СРСР, котрі стали жертвами комуністичного експерименту з насильницького перетворення людського суспільства! Чи це не послаблення великої слов'янської держави!

Загалом, питань багато. Запрошуємо до дискусії. Але прохання до авторів: висловлювати свої думки і позицію коротко і зрозуміло, як це зробив народний депутат Микола Пилипенко. Монографії на багато сторінок — не для газети.

ЯКБИ МОГЛИ

то вони повідали б: як їх створюють, як обходять, зневажають,

НЕ ЗДИВУЮ читача, коли скажу, що протягом багатьох десятиліть багато говорили й писали про створення законів, про законність та правопорядок.

У двадцятих роках панувала ідея революційної доцільності, в тридцятих — революційної законності, пізніше — соціалістичної законності, і ось тепер чуємо — правове поле, правова держава. Однак результат — один і той самий.

В наш час оптимальний шлях — це не гасла про правову державу, не істерія про захист будь-яким шляхом прав і інтересів виборців, а рух до такого суспільства, де панував би статус громадянина, який мав би таку правову базу, де неможливо допустити найменшого порушення закону або утискування прав людини.

Можна проголошувати десятки декларацій, приймати сотні законів, наголошувати на дотриманні законності, але якщо в державі не буде визнано верховенства права і закону, його авторитету, де абсолютною цінністю стануть права і інтереси людини, то всі решта перетворень й реформи залишаться лише на папері.

Ось чому законність неможливо змішувати з доцільністю під будь-яким наміром.

Мав змогу ознайомитися з проектом Кримінального кодексу України, підготовленим робочою групою Кабінету міністрів (газета «Іменем Закону» № 50).

Моя думка як практика: цей законопроект не відповідає реаліям сьогодення, не цілком захищає громадянина суверенної держави та безпеку України.

Я дійшов цього висновку на основі реалій становлення економічних і соціальних відносин у державі та явного прогресу професіоналізації злочинності, невиправданою «гуманізацією» практики застосування кримінального законодавства до тих, хто скоїв злочин.

Перше враження — проект кодексу підготовлено в затишному кабінеті групою професорів, докторів, отож не дивно, що він отримав позитивну оцінку в юридичних закладах.

А спитайте працівників, які на передньому краї боротьби зі злочинністю, які ведуть боротьбу з цим злом. Спитайте працівників карного розшуку, слідчих, прокурорів районів, міст, областей, керівників відділів і управлінь внутрішніх справ і служб безпеки. Оцінка кодексу в переважній більшості незадовільна.

Незадовільна тому, що проект не врахував перевірених життям положень кримінального права, істотних помилок та порушень, які призвели не тільки до ослаблення боротьби із злочинністю, а й до ослаблення можливостей вести її такими органами, як прокуратура, служба безпеки, внутрішніх справ. А це й призвело до існування «п'ятої влади». Коли вона вже діє, то має діяти і кримінальний кодекс. Діяти відповідно, забезпечивши охорону прав і інтересів особи, суспільства, держави від злочинних посягань.

Зрозуміло, терміново потрібні такі інструменти для боротьби із злочинністю, як нові кримінальний і кримінально-процесуальний кодекси.

Наші люди чекали, що Верховна Рада прийме такі закони, які спричинили б зниження розгулу злочинності й розкрадання Української держави. Сподівались на наведення елементарного правопорядку, думали, що влада наведе порядок в державній дисципліні, в дотриманні конституційної рівності громадян перед законом, незважаючи на те, хто скоює злочин — депутат чи просто громадянин.

Але за чинним кримінальним законодавством неможливо вести наступальну, безкомпромісну, ефективну боротьбу з хабарництвом, корупцією, мафією, рекетом.

У цій ситуації навіть адвокати не несуть реальної відповідальності за небажання брати участь у цих справах, а чинний процесуальний кодекс робить слідчого безправним перед тим фактом, який зараз вирішує все, — гроші.

У загальних положеннях проекту кримінального кодексу зазначено, що цей кодекс має за мету охорону основ безпеки України, особи, суспільства та держави від злочинних посягань. Для здійснення цих завдань кримінальний кодекс визначає, які суспільно небезпечні діяння є злочинами та на яке покарання заслуговують особи, які їх вчинили.

Якщо це так, то чому на ті питання, які ставить життя, немає чіткої відповіді в 393-х статтях цього проекту закону? Забули? Ні! Гадаю, це просто комусь вигідно. Чому? Бо ви-

Приватизація об'єктів нафтогазового комплексу як яскравий епізод пограбування країни

АЗАРТ поділу державної власності часто-густо призводить до правового свавілля, але те, що робиться у сфері приватизації нафтової, газової та нафтопереробної промисловості, безпрецедентно. Скажімо, нещодавно на адресу Верховної Ради України надійшло звернення Івано-Франківської обласної Ради.

У ньому, зокрема, йдеться про те, що всупереч постанові Верховної Ради про усунення порушень чинного законодавства України з питань приватизації нафтової, газової і нафтопереробної промисловості та нафтопродуктозабезпечення від 2 листопада 1995 року, яка передбачала припинення приватизації в галузі, ці процеси навпаки активізувалися.

Питання, що його поставили в зазначеному зверненні, пов'язане з розподілом суми, яка перевищує 6 млрд. доларів США. Можливість взяти участь у розподілі таких величезних грошей, ніби магнітом, притягує численні фінансово-корумповані клани.

Незважаючи на те, що одним з найважливіших чинників, що визначають кризовий стан економіки України, є негативне сальдо зовнішньоторговельного балансу, яке утворюється внаслідок надмірного імпорту паливно-енергетичних ресурсів, і передовсім газу, ціни на газ для споживачів нинішнього року стрімко зростають, що відчуває кожен громадянин України, вносячи плату за житло. Причини зростання цін уряд ніяк не пояснює. Десятки народних депутатів з цього приводу неодноразово зверталися до уряду з депутатськими запитами. Проте ясної відповіді про причини зростання цін на паливо немає. Тому у Верховній Раді було поставлено питання про встановлення держконтролю за кількістю газу, фактично імпортованого в Україну, і про контроль над цінами за імпортований газ.

Актуальність цього питання пов'язана з тим, що є підстави гадати, ніби борги за нафту й газ зроблено всередині країни. Поміркуйте: за даними Кабінету міністрів за перше півріччя порівняно з періодом 1990 року виробництво скоротилося втричі. Настільки ж скоротився обсяг будівництва і перевезень вантажів. Водночас споживання газу промисловістю України скоротилося лише на 15—20 відсотків порівняно з 1990 роком. Для побутових потреб в Україні вистачає власного газу. Імпорт необхідний лише для промислових підприємств. Виходить, що чи то газ, що приходить в Україну, зникає без сліду, чи оформляють «липові» протоколи про його кількість. Тоді стає зрозуміло, чому так легко миряться з нашим боргом.

У своїй доповіді на урочистому засіданні, присвяченому Дню незалежності, Президент оголосив, що лише західна допомога дала змогу нам сплатити борги за нафту й газ. Західна допомога полягає в тому, що саме Захід певною мірою сприяв реструктуризуванню українського боргу. Це фактично означає, що Україна замість негайної сплати грошима має сплачувати цей борг нафтопроводами, газосховищами, флотом, а якщо не вистачить, то іншою нерухомістю.

По суті, таке розшифрування є в документах, поданих Кабінетом міністрів. Цікава в цьому плані програма соціально-економічного розвитку України в 1995 році. Якщо згадаємо, що в минулі роки падіння виробництва було значне, а імпорт енергоносіїв скорочувався досить повільно, то на 1995 рік у програмі заплановано вельми дивні речі — промислове виробництво має скоротитися на 5 відсотків, а імпорт газу має зрости. Цікава також програма України до 2010 року. За розрахунками Кабміну, до 2010 року виробництво промислової продукції в Україні зросте порівняно з минулим роком утричі, тобто сягне рівня 1990 року, а споживання газу залишиться таке саме. Виходить, що споживання газу взагалі не залежить від обсягів промислового виробництва. За таких умов, коли в справі енергопостачання країни слід навести елементарний порядок, уряд розпочав поспіхом приватизувати підприємства газової галузі, таким чином утрудняючи громадський контроль за кількістю енергоносіїв, що їх імпортують, і за цінами на них для споживачів.

Таке становище, на тлі якого формують АТ «Укргазпром», статут якого, затверджений 19 січня 1994 року, у додатку 3 визначає структуру АТ. Воно складається: з 15 дочірніх підприємств (юридичних осіб), філій Київської системи магістральних газопроводів (10 управлінь); філій АТ (управління «Київгаз», оперативне диспетчерське управління, інформаційно-обчислювальний центр тощо — загалом 6).

Згідно з цим статутом АТ «Укргазпром» — правонаступник ВО «Укргазпром» та юридичних осіб, що належать до його складу. АТ є власником майна, переданого засновником у власність, виробленої продукції, отриманих прибутків. Засновником АТ є держава в особі Держкомітету з нафти й газу.

Як видно з поданих матеріалів, державне реєстрування статутів дочірніх підприємств АТ «Укргазпром» проведено після його створення протягом 1994 року.

20 грудня 1994 року — тобто під час дії мораторію на приватизацію — Фонд державного майна України видав наказ, яким дано дозвіл на приватизування майна відкритого АТ «Укргазпром» шляхом продажу акцій. На підставі цього наказу і здійснено часткову приватизацію майна «Укргазпрому». Аналіз поданих документів дозволяє зробити висновки, що під час створення АТ «Укргазпром» були такі порушення чинного законодавства.

1. Приватизація держпідприємств за умов корпоратизації регулюється Указом Президента від 15 червня 1993 року «Про корпоратизацію підприємств» і затвердженим Кабміном 5 червня 1993 року «Положенням про порядок корпоратизації підприємств». Грунтуючись на цих документах, для проведення корпоратизації створюють комісію, до якої вводяться представники засновника, банку, що обслуговує підприємство, відповідного органу приватизації трудового колективу. Після реєстрування АТ цю комісію ліквідовано. Під час приватизації ВО «Укргазпром» таку комісію не створювали. Тобто приватизація мала явно кулуарний характер.

2. Іншим серйозним порушенням чинного законодавства є те, що відповідно до ст.1 указу про корпоратизацію підприємств його дія не поширюється на підприємства, що не підлягають приватизації, відповідно до декрету Кабміну від 31 грудня 1992 року «Про перелік майнових комплексів державних підприємств, організацій, їхніх структурних підрозділів основного виробництва, приватизація чи передавання в оренду яких неприпустимі». Саме до таких об'єктів належать нафто- та газопроводи. Зі структури АТ «Газпром» видно, що до нього потрапили об'єкти, приватизація яких заборонено. Це стосується багатьох дочірніх підприємств АТ, а також філій Київської системи магістральних газопроводів.

3. Філії, представництва, дочірні підприємства справді можуть створюватися «господарчими товариствами» відповідно до ст. 9 закону про господарчі товариства. Але це положення порушено під час створення АТ «Укргазпром», бо його підрозділи створено не після реєстрації АТ «Укргазпром», а до реєстрації в адміністративному порядку наказом Держкомнафтогазу.

19 вересня 1995 року Верховна Рада України затвердила додатковий перелік підприємств, що не підлягають приватизації в зв'язку з їхнім загальнодержавним значенням. В цьому переліку цілком слушно зафіксовано дочірні підприємства Держкомнафтогазу, бо їх створено державою, а не АТ «Укргазпром».

Є що тут робити й Генеральній прокуратурі, й Кабмінові. Зараз уже поза сумнівом те, що підвищення квартплатні пов'язане з підвищенням цін на імпортовані енергоносії, що про що відкрито заявлено у зверненні нашого уряду від 4 травня цього року. Про причини підвищення цін жодних роз'яснень не дали. Проте вже зараз відомо, що уряд зобов'язав українські підприємства закуповувати у 1996 році газ у російського «Газпрому» за ціною 80 доларів США за 1000 кубометрів замість 50 доларів, як це було в 1994—1995 роках. Сума, яку Україна має додатково заплатити «Газпромові» у 1996 році, перевищить 2 млрд. доларів США. Фактично таким чином Л.Кучма дякує Росії за рекламну підтримку на президентських виборах. Адже цю величезну суму змушені будуть сплачувати трудівники, а не реформаторська номенклатура. Немає сумнівів у тому, що значна частина цих грошей осідає в кишенях найвисокопоставленіших реформаторів України.

Сергій ДРАГОМАРЕЦЬКИЙ,
голова Контрольної комісії Верховної Ради України з питань приватизації.

ЗАКОНИ ГОВОРИТИ,

порушують, ігнорують або просто не виконують

гідна безвідповідальність, розбалансована економіка, спад виробництва, зростання цін. Вигідне залучення до незаконного підприємництва непрацюючих громадян.

На наших очах поширюється корупція, відмивання незаконно придбаних грошей, придбання майна, поширюється злиття загальнокримінальної та організованої злочинності, легко втягують до злочинної діяльності молодь.

Нарешті, в пресі прочитали, що почав діяти Закон «Про боротьбу з корупцією».

Населення країни вже відчуває, що розпочинається створення правових і організаційних засад у справі боротьби з організованою злочинністю, попередження її та ліквідації.

Але цей процес іде так повільно, що кримінальна ситуація перетворилась на соціальне лихо, що створює серйозну загрозу розбудові незалежної держави.

До цього часу, наприклад, ще не встановлено відповідальність за навмисне і фіктивне банкрутство, не прийнято закону про декларацію прибутків і майна громадян, а без цього неможливо вести активну, наступальну боротьбу із зловживаннями службових осіб.

Кожен юрист знає: добре відпрацьована кримінальна правова норма включає в себе не тільки правило, що забороняє, а й санкцію — тобто міру покарання за порушення норм закону.

Якщо покарання є мірою примусу і має на меті не тільки кару, а також попередження нових злочинів як засудженими, так і іншими особами, — то види покарань мають бути відповідні щодо особи, суспільства і держави.

Настав час, коли треба переглянути і внести в проект одинадцятої глави кримінального кодексу нові санкції покарань.

Наприклад: розмір штрафу треба підвищити до однієї тисячі неоподаткованого податком мінімального прибутку громадян (ст. 54). Виправні роботи в проекті встановити від 6 місяців до 5 років (ст. 57).

Покарання у вигляді позбавлення волі належить підвищити до 30 років (ст. 63), а при заміні смертної кари перевести засудженого до довічного утримання під вартою. Проект у ст. 64 передбачає, що смертна кара у вигляді розстрілу може бути призначена тільки за умисне вбивство за обтяжуючих обставин. Але в перехідний період цю кару треба передбачити і за посягання на територіальну цілісність України, за диверсію, за шкідництво і за шпигунство. Тоді, дійсно, кримінальне законодавство стане могутнім засобом захисту людей і суспільства від кримінальних посягань на святе, на захист держави в цей тяжкий перехідний період.

Кримінальні обставини сьогодення не дають можливості вирішити питання так, як хоче Рада Європи, тому доцільно добитися відстрочки мораторію на заборону смертної кари до кращих часів.

При цьому треба дивитися на те, що робиться в житті, а не думати, що з цього приводу скаже обиватель-чиновник. Хай краще скажуть діти та рідні тисяч загиблих від ножів і куль вбивців громадян України.

На жаль, проект кримінального кодексу не має сучасної, незалежної, перевіреної практикою концепції.

А відсутність цього дало можливість розробникам проекту замість дійсно нового законодавства, яке врахувало б вирішення кримінально-правових проблем, піти вже відомим шляхом модернізації кримінального кодексу 1961 року.

Інтереси боротьби із злочинністю потребують, щоб закон чітко визначив коло осіб, котрі не є співучасниками злочину. Це потрібно для того, щоб до кримінальної відповідальності притягалися лише злочинці.

Цей же проект не визначив особливостей боротьби з організованими формами злочинності.

Взагалі, особлива частина проекту кодексу має 70 відсотків норм нині чинного кодексу без характерних змін сьогодення, без врахування соціальних і криміногенних обставин.

Не втрачена надія на Президента України, на Верховну Раду, депутатів, які разом знайдуть вихід із кризи, вихід, як знешкодити п'яту владу. А це значною мірою залежатиме від того, чи найближчим часом будуть прийняті нові кримінальний і кримінально-процесуальний кодекси України як нові інструменти правоохоронних і судових органів для наступної ефективної боротьби із злочинністю.

Володимир ЛЕГУН,
державний радник юстиції 3-го класу.

РЕАЛИЗУЕТ СО СКЛАДА В ХАРЬКОВЕ

АВТОИНВЕСТСТРОЙ

тел/факс /0572/ 432-827
тел/0572/ 381-655, 476-894

УАЗ
31512
31514/ЛЮКС
3741/ ПРОМТОВАР.
3909/ ФЕРМЕР
3303, 330318/ТЕНТ
3962/САНИТАРНЫЙ
2206/МИКРОАВТОБУС

ВАЗ
21043, 21053
2106, 21061
2107, 21083
21093, 21099
21213 "ТАЙГА"

ГАЗ
3102/ЛЮКС
31022/УНИВЕР.
31023/САНИТАРНЫЙ
31029-51,31029

АЗЛК
2141
23352
/ПИКАП

ИЖ
2715/ГРУЗОВОЙ
27151/ПИКАП
27156/ГРУЗОПАССАЖИР.
21251/КОМБИ
М-412 ИЭ

ЗАЗ
1102
"ТАВРИЯ"
1105/5 ДВЕРЕЙ

ЗА БЕЗНАЛИЧНЫЕ КАРБОВАНЦЫ

ГАЗ
33021/ГАЗЕЛЬ
3309/ГР.ТУРБОДИЗЕЛЬ
4301/ГР.ДИЗЕЛЬ
4509/САМОСВАЛ, ДИЗЕЛЬ

RAF
22038 /ПАССАЖИРСКИЙ
22038-02 /ЛЮКС
2915-02 /СКОРАЯ ПОМОЩЬ
2914-01 /РЕАНИМАЦИЯ

3311 /ГРУЗОПАССАЖИРСКИЙ
33111 /ГРУЗОВОЙ
2920 /ИЗОТЕРМИЧЕСКИЙ
2925 /МИЛИЦИЯ/ПОЖАРНЫЙ

НОВЫЕ АВТОМОБИЛИ

ПО ВОПРОСАМ БАРТЕРА ОБРАЩАТЬСЯ ПО ТЕЛЕФОНУ: /0572/14-00-14

АО «КамАЗ Украина»

официальный дистрибьютер АО «КамАЗ»

❑ **Реализует с площадки в Киевской области грузовые автомобили КамАЗ:**

КамАЗ — 5410
КамАЗ — 5320
КамАЗ — 53212
КамАЗ — 53213
КамАЗ — 55102
КамАЗ — 55111

Автомобили продаются с гарантийным обслуживанием!

❑**Предлагаем в широком ассортименте запасные части на автомобили КамАЗ.**

Более 300 позиций запасных частей всех модификаций на складе в Киевской области.

Контактные телефоны:
(044) 462-59-31, 462-59-32, 462-59-33, 462-93-34, 416-91-62, 416-91-64, 416-91-69, 416-91-73, (044) 212-45-04, (04494) 540-82, 524-99, факс (044) 462-59-35.

ГРАДОБАНК

Новорічний та різдвяний подарунок для ваших рідних та близьких!

Валютний депозитний сертифікат на пред'явника!
Номінал — $ 500, 10 % річних

Це подвійний дарунок:
до Нового року — сертифікат, через півроку —
доход по ньому до літнього відпочинку!

Продаж із знижкою до Нового року!
Для оптових покупців (понад 200 сертифікатів) подвійна знижка!
Час придбання — це також Ваш доход!

Поспішайте відвідати відділення та філії Градобанку.
Адреси відділень у м. Києві: вул. Сєченова, 6; вул. А. Барбюса, 9-а; вул. Дмитрівська, 71; бульвар Перова, 56; бульвар Я. Гашека, 17; вул. П. Мирного, 26. Довідки за телефоном (044) 212-22-29.

Генеральна ліцензія Національного банку України № 7 на право здійснення операцій з валютними цінностями.

Предприятие «Днепрторгкомцентр»
реализует
со склада в Днепропетровске

автошины

для грузового, легкового
и с/х транспорта.
Тел.: (0562) 78-69-87, 78-69-86.
Тел./факс (0562) 78-46-93.

Предприятие реализует

ГЛУБИННЫЕ НАСОСЫ ЭЦВ 4", 5", 6", 8", 10", 12"

и БЫТОВЫЕ со склада в Буче и на заказ (50 моделей, станции управления, спецпровод)
Тел. в Киеве: (044) 276-25-88, 530-94-02
Тел. в Буче: (04497) 52-4-02

Звоните нашим региональным представителям:
Черновицкая обл., Новоселица: (03733) 2-06-49, 2-06,58;
Черкасская обл., Лысянка: (04749) 2-26-80, 2-24-82;
Волынская обл., Горохов: (03379) 2-28-33, 2-13-89;
Хмельницкая обл., Виньковцы: (03846) 2-14-92;
Чернигов:(04622) 2-40-15;

КАЧЕСТВО ВЫШЕ ЦЕНЫ!

ГРОССБУХ
БИЗНЕС-ЭКСПЕРТ
САПФИР

Нормативні документи України на Вашому компьютері:

Бухгалтерія, митниця, фондовий ринок та багато іншого.

Викликайте експерта для демонстрації програм за тел. **(044) 558-62-00**

Организация реализует:

ГИДРОИЗОЛЯЦИОННЫЙ материал «Бризол»;
мешки бумажные;
насосы промышленные;
котлоагрегаты отопительные;
пленку для ламинирования ПНП-5.
Тел.: (044)
224-60-51,
221-39-99,
225-50-55.

АО «Агротехсбыт»

реализует и обменивает:
автошины
для сельскохозяйственной техники,
дизель-электростанции.
Тел.: (044)
211-41-79, 213-89-19.

ЗАО «Гидротехника»

реализует со склада в Киеве и на заказ

глубинные насосы

ЭЦВ 4, 5, 6, 8, 10, 12 дюймов,
спецпровод ВПП
и станции управления, а также бытовые.

Тел.: (044) 488-42-63, 442-09-91 (484-55-83 с 7^{00} до 22^{00}).
Житомир: (0412) 37-46-88, 25-91-03,
Ульяновка: (05259) 2-12-92,
Львов: (0322) 22-26-68, 42-27-55,
Днепропетровск: (0562) 73-01-87, 41-72-36, 23-38-36,
Чернигов: (04622) 2-58-89,
Черкассы: (0472) 63-30-86.

ВЫСОКОЕ КАЧЕСТВО, НИЗКИЕ ЦЕНЫ!

Официальное представительство
СУКРЕМЛЬСКОГО ЧУГУНОЛИТЕЙНОГО ЗАВОДА

Кронтиф-Киев

Реализует

Трубы чугунные канализационные

ЧК-50, ЧК-100, ЧК-150
диаметром 50, 100, 150 мм

И ФАСОННЫЕ ЧАСТИ К НИМ

Тел. в Киеве (044) 452-27-97, 452-28-29
В Херсоне (0552) 53-13-33

Организация реализует:

- набивки сальниковые;
- ткани и шнуры-асбестовые;
- накладки и колодки тормозные;
- паронит;
- фторопласт,

а также заключит договора на поставку этой продукции.
Доступные цены.
Возможна доставка продукции потребителю.
Тел./факс (04868) 6-00-56.

Арбитражным судом Донецкой области (340103, г. Донецк, бульвар Пушкина, 34) возбуждено дело № 156-2/9 о банкротстве общества с ограниченной ответственностью «Донбасс-Автотранс» (г. Артемовск Донецкой области, улица Луговая, 1-а, р/с № 467152 в Артемовском отделении Укрсоцбанка, МФО 334033).

Претензии кредиторов принимаются на протяжении месяца со дня опубликования этого объявления.

Арбитражным судом Донецкой области (340103, г. Донецк, бульвар Пушкина, 34) возбуждено дело № 158-2/9 о банкротстве частного предприятия «Фирма Арника» (г. Артемовск Донецкой области, улица Артема, 57, р/с № 468457 в Артемовском отделении акционерно-коммерческого Агропромбанка «Украина»).

Претензии кредиторов принимаются на протяжении месяца со дня опубликования этого объявления.

Арбітражний суд м. Києва порушив справу про банкрутство ТОВ «Ріа-Прес» (м. Київ, вул. Воровського, 22; р/рахунок 1467725 в АКБ «Легбанк», МФО 300056/703).

Просимо кредиторів і можливих санаторів звертатися в місячний термін з дня опублікування цього оголошення за адресою: 252030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-в, тел. 224-16-74.

Арбитражным судом Запорожской обл. возбуждено дело № 5/1-461 о банкротстве Государственного предприятия по бытовому обслуживанию населения (Запорожская обл., г. Гуляйполе, ул. Ленина, 98, р/с 500803 АК АПБ «Украина», г. Гуляйполе, МФО 313106 ОКПО Банка 09313108).

Претензии кредиторов принимаются в месячный срок со дня публикации объявления.

Счастливого Рождества, Украина!

Сотрудники и руководители компании «ДУНКАН-КИЕВ» и ее 41 филиала желают всему народу Украины, всем клиентам, поставщикам и друзьям в банке «ИНКО» и «Градобанке» счастливого Рождества и процветания в новом году!

В новом, 1996 году мы, как и прежде, будем прилагать наши усилия на поставку и дистрибьюцию крупных партий недорогих продуктов украинского производства, чтобы вы смогли покупать их дешевле прежнего. Мы также увеличим ассортимент импортных продуктов питания с торговой маркой «Дункана», чтобы обеспечить вам свыше 400 наименований высококачественных товаров по низким ценам.

Для обеспечения всего этого мы планируем сделать в новом году крупные инвестиции, улучшить средства доставки и складирования.

Давайте же вместе честно работать, чтобы сделать 1996 год счастливым новым годом для всей Украины!

АО «СЛАВУТИЧ» WRIGLEY s.r.o. СП «СОНИХ» Procter&Gamble

АО «ОБОЛОНЬ» Kraft Jacobs Suchard СП «ТЕБА» JOSEF WOLF

Unilever Gillette SALUTE PHILIP MORRIS LEGO Mars PEPSICO Heinz Schwarzkopf Johnson СГП «АТЛАНТИКА» СП «В. и Н.» ЛТД

Інформація про збільшення номінальної вартості акцій відкритого акціонерного товариства «Київський завод металовиробів ім. Письменного» у зв'язку з індексацією основних фондів

А) Відомості про акціонерне товариство:

1. Фірмове найменування: відкрите акціонерне товариство «Київський завод металовиробів ім. Письменного».

2. Місце розміщення акціонерного товариства:
252005, м. Київ-5, МСП, вул. Горького, 50.

3. Дата реєстрації акціонерного товариства: 04.10.1994р., № 7317 АТ, Свідоцтво № 00191264, видане виконкомом районної Ради народних депутатів Московського району м. Києва.

4. Цілі та предмет діяльності: Металообробка, виробництво сітки різноманітних видів, виробів з неї, товари народного і господарчого вжитку, надання послуг населенню, підприємствам, організаціям.

5. Розмір проіндексованого статутного фонду акціонерного товариства: 59 112 000 тис. крб. Сплачено 100 % статутного фонду.

Б) Дані про емісію цінних паперів:

1. Рішення загальних зборів акціонерів від 10 жовтня 1995 р. про збільшення номінальної вартості акцій до 2 (двох) мільйонів крб. за кожну акцію. Додаткова емісія не провадилася.

2. Категорія акцій, що випускаються:

Категорія акцій	Номінальна вартість	Обсяг емісії	
		кількість, шт.	сума, крб.
Прості іменні	2 000 тис. крб.	29 556	59 112 000 000

3. Права власників привілейованих акцій: немає.

4. Право на пільгове придбання акцій товариства надається працівникам товариства, особам, які мають право на пільгове придбання акцій згідно з чинним законодавством: немає.

5. Число серій та порядкові номери: 00001 — 29556.

6. Розміщення акцій: згідно з наявним фактичним розподілом, шляхом заміни старих сертифікатів акцій на нові.

7. Строки обміну акцій: з моменту опублікування інформації у пресі без обмеження строку обліку.

8. Привілеї власників акцій: немає.

9. Запланований курс акцій: за номінальною вартістю.

10. Запланована ставка дивідендів, метод обчислення і строки їх виплати:
за підсумками року після затвердження розміру дивідендів найвищим органом акціонерного товариства у визначений термін, згідно з «Положенням про сплату дивідендів».

11. Чинники ризику:
— зміни в законодавстві про оподаткування підприємств;
— погіршення економічної ситуації в країні;
— можливість гіперінфляції.

12. Відомості про проведену індексацію основних засобів та індексацію їх зношення з метою визначення статутного фонду:

сума індексації основних засобів станом на 01.01.1995 р. — 99 884,3 млн. крб.
сума проіндексованого зношення основних засобів станом на 01.01.1995 р. — 43 235,2 млн. крб.
гранична сума збільшення статутного фонду внаслідок індексації основних засобів — (99 884,3 — 43 235,2) 56 649,1 млн. крб.
величина змінного статутного фонду — (56 008,6 + 3 103,4). 59 112,0 млн. крб.

«Зареєстровано» 09.11.95р. Реєстраційний № 185.1.95.

Информация о выпуске инвестиционных сертификатов взаимного закрытого фонда «ФинФорт» Инвестиционной компании «Финансова Фортеця»

1. Характеристика эмитента

Полное наименование: Акционерное общество закрытого типа Инвестиционная компания «Финансова Фортеця». Сокращенное название — АОЗТ «ФинФорт». Компания зарегистрирована Калининским районным Советом народных депутатов г. Донецка 1 августа 1995 г. с Уставным фондом 6 300 000 000 (шесть миллиардов триста миллионов) крб. Организационно-правовая форма Компании: акционерное общество закрытого типа. Тип Взаимного фонда — закрытый. Адрес: 340052, Украина, г. Донецк, проспект Мира, д.59.

2. Инвестиционная декларация

Для осуществления деятельности по совместному инвестированию АОЗТ «Финансова Фортеця» создает Взаимный фонд «ФинФорт». Полное официальное наименование взаимного фонда — Взаимный закрытый фонд «ФинФорт» АОЗТ Инвестиционная компания «Финансова Фортеця». Сокращенное наименование фонда — Взаимный фонд «ФинФорт».

Срок деятельности — 7 лет (до 1.08.2002 г.). Адрес: 340052, г. Донецк, пр. Мира, д.59.

Величина Уставного фонда составляет 2 998 800 000 (два миллиарда девятьсот девяносто восемь миллионов восемьсот тысяч) карбованцев.

Цель деятельности Фонда: аккумулирование денежных средств физических и юридических лиц, приватизационных бумаг для формирования надежного диверсифицированного портфеля активов и получения стабильной прибыли путем совместного инвестирования.

Предмет деятельности: осуществление деятельности по выпуску и размещению инвестиционных сертификатов Фонда, коммерческая деятельность с ценными бумагами.

Основные направления деятельности: инвестирование привлеченных средств в объекты промышленной и социальной сферы, приобретение ценных бумаг, недвижимости, долей и паев высокорентабельных корпоратизированных предприятий экспортного направления и получение прибыли в интересах участников Фонда. На деятельность фонда накладываются ограничения согласно действующему законодательству Украины. Дивиденды выплачиваются один раз в год, а также дополнительно по решению Общего собрания акционеров компании.

3. Сведения об эмиссии инвестиционных сертификатов

Общая сумма эмиссии 44 982 000 000 (сорок четыре миллиарда девятьсот восемьдесят два миллиона) крб. Категория инвестиционных сертификатов на предъявителя. Номинальная стоимость — 1 050 000 (один миллион пятьдесят тысяч) крб. Количество инвестиционных сертификатов — 42 840 (сорок две тысячи восемьсот сорок) шт.

4. Перечень и результаты предыдущей эмиссии

Инвестиционной компанией «Финансова Фортеця» выпущено и размещено среди учредителей 6 000 (шесть тысяч) простых именных акций номинальной стоимостью 1 050 000 (один миллион пятьдесят тысяч) крб. на общую сумму 6 300 000 000 (шесть миллиардов триста миллионов) карбованцев (свидетельство 136/95 выдано Главным финансовым управлением Донецкого облисполкома 10 сентября 1995 г.).

Сведения об учредителях Компании (доля в Уставном фонде).

Граждане Украины: Лукьянов Владислав Валентинович — 50 %;

Лукьянов Владимир Валентинович — 40 %;

прочие — 10 %.

Органы управления Компании: Общее собрание акционеров, Правление;

Должностные лица: Карандин Сергей Александрович, президент;

Курас Лев Валериевич, директор Фонда;

Кукушкина Анна Ивановна, главный бухгалтер.

5. Инвестиционный управляющий

Акционерное общество закрытого типа Инвестиционная компания «Финансова Фортеця».

6. Права участников фонда

Инвестиционный сертификат дает его собственнику права на получение дохода в виде дивидендов и отчуждение инвестиционного сертификата в пользу другого лица в соответствии с порядком, установленным Фондом.

7. Депозитарий

АБ «ИКАР-БАНК». Разрешение Министерства Финансов Украины № 67 на осуществление деятельности как депозитария от 28.09.94 г.

8. Аудитор Компании

Аудиторская фирма «АНАЛИТИК» (филиал «Аналитик-Д»). Лицензия АБ № 000030 от 24.02.94 г.

У номер

● *Київ*

І менше їсти не вийде

Близько 50% свого доходу громадяни України витрачають на харчування, 15% — на оплату комунальних послуг, 5,2 — на придбання одягу, 0,8% — на відпочинок і розваги.

Це засвідчують результати опитувань громадської думки, проведені відділом соціально-економічного аналізу Секретаріату парламенту України спільно з Інститутом соціології Національної Академії наук. У кожному опитуванні брали участь не менш як 2,5 тис. чоловік.

● *Донецьк*

Хай завжди буде Хрюша!

Трансляції передач Громадського російського телебачення в Донецьку 1996 року здійснюватимуться в обсязі 10 годин на добу, радіостанції «Маяк» — 6 годин на добу на діапазоні УКХ і 4,5 години — міською радіотрансляційною мережею.

Рішення щодо цього прийняла сесія Донецької обласної Ради. Облрада надала на забезпечення мовлення російських теле- і радіокомпаній кошти обсягом 53 млрд. крб. на квартал.

З початку 1995 року трансляції російських теле- і радіокомпаній в Україні оплачують місцеві органи влади. Вони ж приймають рішення про обсяг цих трансляцій.

● *Львів*

Промисловість дала дітям по зубах

Причиною численних стоматологічних захворювань дітей у с. Соснівці і Червонограді (Львівська область) стало промислове перевантаження червоноградської промзони.

Такого висновку, за повідомленням «Інтерфаксу-України», дійшла спеціальна комісія з представників Міністерства охорони здоров'я, санітарно-епідеміологічної служби, геологічної розвідки, обласного штабу Цивільної оборони.

Усього в цьому районі останнім часом захворіло 640 дітей, переважна більшість яких — 8—10-річного віку.

Причиною захворювання є підвищений вміст солей тяжких металів. Раніше вважалося, що захворювання спричинено споживанням води, в якій виявлено значне збільшення вмісту фтору.

● *Харків*

Вічна пам'ять

У Харкові у сквері біля Будинку культури міліції відкрито пам'ятник співробітникам правоохоронних органів, які загинули під час виконання службових обов'язків.

5-метрова бронзова фігура Архангела Михайла з мечем у руках, що звернений до землі, символізує «святість і непримиренність душ загиблих», — йдеться у прес-релізі центру громадських зв'язків Управління МВС по Харківській області.

Начальник УВС Харківської області Віталій Музика в інтерв'ю агентству «Інтерфакс-Україна» повідомив, що 1995 року в Харківській області загинуло 5 співробітників правоохоронних органів. В цілому по Україні 1995 року загинуло 70 чоловік.

Ювілеї

Як я фотографував Григорія Верьовку

КИЇВСЬКИЙ майстер фотографії Леонід Левіт створив велику галерею портретів діячів культури та мистецтва. Кожна фоторобота має свою історію. Напередодні 100-річчя від дня народження Григорія Верьовки журналіст Петро Сокович зустрівся з фотохудожником і записав його розповідь про зустріч з великим українським музикантом.

Вперше я побачив виступ хору Григорія Верьовки наприкінці 50-х років по телебаченню. Сама зовнішність керівника справляла сильне враження. Скромна манера триматися на сцені, стримана, мовби спресована, воля, безмежний ліризм та інтелігентність, які нагадували про себе в кожному жесті.

З того часу мені неодноразово доводилося слухати Державний народний хор по радіо і кожного разу не давала спокою одна думка: зробити серію портретів цієї видатної людини. Як це частенько буває у життєвій суєті, така нагода трапилася тільки через кілька років. На філармонічному концерті української музики виступав і Державний народний хор. Цього разу я вирішив поговорити про свій задум з Григорієм Гурійовичем і пішов у філармонію.

Виступ хору був, як завжди, чудовим і сприймався публікою із захопленням. Але, на жаль (а потім з'ясувалося, що на щастя), з хором вийшла на сцену і блискуче продиригувала Елеонора Скрипчинська. Після концерту, перечекавши численні вияви захоплення шанувальників, я підійшов до Елеонори Павлівни і розповів їй про свої наміри, не дуже розраховуючи на її підтримку. На мою радість, вона загорілася цією ідеєю і сказала, що у Григорія Гурійовича зовсім немає гідних зображень, а всі випадкові, любительські і в групах. Пані Скрипчинська дала домашній телефон і попросила зателефонувати восени. А також пообіцяла підготувати до цієї «нелегкої процедури свого сором'язливого чоловіка».

Восени 1962 року я зателефонував Елеонорі Павлівні. Я завчасно вибачився за можливий натиск із мого боку, який неминучий під час фотосеансу. Григорій Гурійович усміхнувся і заспокійливо сказав, що розуміє специфіку моєї роботи і взагалі готовий «страждати задля дружини».

І справді, наш сеанс, який тривав тридцять п'ять хвилин, пройшов цікаво, у взаєморозумінні.

Побачив я ще раз Григорія Гурійовича через два роки, уже на смертному одрі, під час прощання з ним у залі Київської консерваторії. Лунали скорботні наспіви його народного хору, могутні мінорні розкоти «Думки», і сльози затуманювали очі.

На знімку Леоніда Левіта — Григорій Верьовка, 1962 рік.

БОРИС ПЛЮС НАНА...

НАРОДНОГО артиста України, Героя праці Бориса Петровича Зайцева знаю давно. І щоразу, коли випадає бувати на його концертах, не лише насолоджуюся напрочуд приємним, наче оксамитовим баритоном, а й ловлю себе на думці: як багато може людина, сповнена жаги життя і творчості!

Мимоволі спало на думку це і на ювілейному концерті Б.Зайцева. Тричі, можна сказати, ювілейному: формально він приурочувався 50-річчю творчої діяльності артиста, та друзі не забули про ще дві дати в його житті — 70-річчя з дня народження й «золоте весілля» Бориса Петровича та Нани Яківни.

... Зі сцени линув — життєстверджуючою піснею, задушевним романсом — голос людини, яка піввіку тому втратила... зір і ноги. Коли вперше дізнався про це, не повірив, ніяк не в'язалося те з ідеальною, можна навіть так твердити, артистичною статурою Бориса Зайцева, котрий майже дві години не полишав сцени.

... На фронт він пішов добровольцем у шістнадцять літ. Спочатку — полкова школа, а наприкінці 42-го — вже на передовій: у боях під Москвою і Смоленськом, в Білорусі, в Прибалтиці і Пруссії. Йому щастило — діставав лише легкі поранення й контузії. І раптом війна завдала йому такого удару, від якого, здавалося, ніяк не одужати. Під Кенігсбергом сержант Зайцев підірвався на протитанковій міні. Майже місяць непритомності, а далі — госпіталі, госпіталі... З пазурів смерті таки вирвався. Та як бути далі?

Медики радили: «Е-е, що тут розмірковувати — в інвалідний дім, там якось доглянуть». І тут простягла руку підмоги Нана — дівчина, з якою познайомився ще навчаючись у полковій школі. Без неї, певно, не було б ні музичного училища, ні інституту імені Гнесіних у Москві, ні Одеської консерваторії. І отих його понад чотири тисячі концертів, артиста Одеської філармонії. Концертів, які з цілковитим правом можна назвати уроками життєвої снаги й віри.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

ПРИВЕЗІТЬ ЛІДЕРОВІ ПРИЗ

На адресу акціонерного товариства «Стахановмаш», що в місті Стаханов, надійшов лист від президента міжнародного клубу «Лідери торгівлі» із запрошенням взяти участь у святкуванні 20-річчя заснування призу «За кращу торгову марку». Там, у Мадриді, колектив машинобудівельників мав бути нагороджений спеціальним «Золотим призом».

Такої честі «Стахановмаш» удостоївся за те, що рік тому, завдяки високій якості продукції та широкому попиту за кордоном, одержав приз «За кращу торгову марку» і ввійшов до складу всесвітньо відомого клубу «Лідери торгівлі».

І ось світові лідери із Стаханова, які працюють не гірше, ніж рік тому, змушені були відмовитися від такої почесної пропозиції, оскільки для поїздки на свято і по нагороду немає коштів. Їх не вистачає і для погашення різноманітних боргів, і для своєчасної виплати зарплати.

Це ж треба: лідер — у безвиході!..

Анатолій КОБЕЛЬНЮК.

Луганська область.

Колектив Української ліги підприємців агропромислового комплексу висловлює співчуття президентові ліги Козаченку Леонідові Петровичу в зв'язку з тяжкою втратою — смертю його батька
КОЗАЧЕНКА Петра Опанасовича.

Леонід Буряк — найкращий тренер

Удруге поспіль за версією тижневика «Украина-центр» найкращим футбольним тренером України визнано наставника одеського «Чорноморця» Леоніда Буряка. Він отримає спеціальний приз та грошову винагороду (500 доларів США).

В опитуванні взяли участь 118 спортивних журналістів та спеціалістів країни. І майже половина з них (58) віддала Бурякові перше місце. У підсумку — 239 очок. Другим значиться Михайло Фоменко («ЦСКА—Борисфен») — 192 очки. Третім — Йожеф Сабо («Динамо», Київ) — 70. До чільної п'ятірки увійшли також — Бернд Штанге («Дніпро», Дніпропетровськ) — 47 та Олександр Іщенко («Зірка-НІБАС», Кіровоград) — 32.

***

Баскетбол. Чемпіонат країни. Вища ліга. Чоловіки. ЦСКА (Київ) — Феро (Запоріжжя) — 101:92, Будівельник (Київ) — Львівська політехніка — 136:80, Київ-Баскет — Феро — 137:87, Будівельник — Луганьск (Луганськ) — 127:80, Нафтохім (Біла Церква) — Львівська політехніка — 104:79. Завтра в спорткомплексі КПІ пропущений матч зіграють київські клуби «Будівельник» та ЦСКА. А черговий тур відбудеться аж 9 січня.

Феєрверк стався до Нового року

14-літній Ілля К. разом зі своїми друзями з середньої школи № 51 обласного центру роздобули на металургійному комбінаті селітру та алюмінієву пудру, щоб влаштувати на новорічне свято феєрверк. Так, зрештою, хлопець сказав своїм батькам.

Але не так сталося, як гадалося. Коли Ілля заходився на майданчику між квартирами готувати суміш, стався вибух, від якого хлопець отримав тяжкі опіки. Та такі, що вже не могли нічим зарадити і лікарі Центру екстремальної медицини.

Володимир ДУПАК.

Запорізька область.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України. Видавець — Президія Верховної Ради України. 252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.

Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

♦ **За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.**
♦ **Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.**
♦ **За точність викладених фактів відповідальність несе автор.**

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 367820.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311246.